

СЛУЖБЕ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Zavod za zastitu na spomenik
na kultura na grad
91000 Skopje

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Огласи според тарифата — Жиро сметка кај Службата на општественото книговодство 60802-603-19644

Петок, 18 декември 1981

БЕЛГРАД

БРОЈ 68

ГОД. XXXVII

Цена на овој број е 40 динари. — Прегилата за 1981 година изнесува 1 000 динари. Рок за рекламации 15 дена. — Редакција: Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. факс 228. — Телефони: централа 650-133; Уредништво 651-855; Служба за претплата 651-132; Телекс 11756

718.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ СИСТЕМ НА ИНФОРМИРАЊЕТО И ЗА ИНФОРМАЦИОНИОТ СИСТЕМ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Се прогласува Законот за основите на општествениот систем на информирањето и за информациониот систем на федерацијата, што го усвои Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 122
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ СИСТЕМ НА ИНФОРМИРАЊЕТО И ЗА ИНФОРМАЦИОНИОТ СИСТЕМ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Глава I

Уводни одредби

Член 1

Со овој закон се уредуваат основите на општествениот систем на информирањето и информациониот систем на федерацијата.

Член 2

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните ги обезбедуваат во општествениот систем на информирањето податоците и информациите неопходни за живот, работа и самоуправување, за следење, насочување и планирање на општествениот развој, за усогласување на односите во општествената репродукција, за вршење на функциите на власта и за управување со другите општествени работи.

Во општествениот систем на информирањето податоците и информациите се обезбедуваат со организирање на усогласен и поврзан систем на еви-

дентирање, прибирање, обработка, пренос и достапност на тие податоци и информации врз основа на законот или на самоуправниот општ акт во согласност со законот.

Информирањето во основните организации на здружен труд и во месните заедници на кои работниците и другите работни луѓе и граѓаните им обезбедуваат информации и достапност на податоците што се неопходни за остварување на нивната решавачка општествено-економска положба е појдовна основа на општествениот систем на информирањето.

Член 3

Одделните изрази употребени во овој закон значат:

1) податок — основен елемент на информацијата со која во соодветна форма се означува определена појава или однос;

2) информација — уредено множество на податоци со кое се прошируваат знаењата за определена појава или однос;

3) база на податоци — уредно и ажурно одржвано множество на податоци за фактите и настани-те;

4) евиденција — организирано регистрирање на настаните за определени намени или за извршување на определени функции на нивните корисници;

5) регистар — уредена евиденција на организациите и заедниците, лицата, објектите и на други единици;

6) каталог на податоци — уреден преглед на податоци, со опис на нивната намена и содржина, како и на начинот на обезбедување и на времето на остварување на нивната достапност;

7) стандарди на општествениот систем на информирањето — единствени дефиниции, класификации, номенклатури и идентификации, единствена техника и технологија за обработка и пренос на податоците;

8) давачи и корисници на податоците и информациите на општествениот систем на информирањето — сите субјекти на општествениот систем на информирањето;

9) дејност, во областа на општествениот систем на информирањето — евиденциска, статистичка, книговодствена, документациона, библиотекарска, аналитичка, информационо-комуникациона и друга дејност со кои се остварува изградбата, развојот и функционирањето на општествениот систем на информирањето;

10) информациони служби на општествениот систем на информирањето — организации што ги вршат работите на евидентирање, прибирање, обработка, анализа и искажување на податоците;

11) информационен систем — уредена целина на содржините, методите и средствата за непосредно вршење на дејностите во областа на општествениот систем на информирањето.

Глава II

Основи на општествениот систем на информирањето

Член 4

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните имаат право и должност да бидат информирани и да информираат за појавите и односите значајни за нивниот живот, работа и одлучување.

Член 5

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните, непосредно и здружени во основните и други организации на здружен труд и нивни асоцијации, организирани во месните заедници, во други самоуправни организации и заедници, во општествено-политичките заедници, во општествено-политичките и други општествени организации и во здруженијата на граѓаните (во натамошниот текст: субјекти на општествениот систем на информирањето) го изградуваат општествениот систем на информирањето и управуваат со него.

Член 6

Субјектите на општествениот систем на информирањето, во согласност со законот, самостојно го планираат, организираат и насочуваат развојот на општествениот систем на информирањето, управуваат со него и го обезбедуваат функционирањето, во согласност со своите, заедничките и општите општествени потреби и интереси.

Субјектите на општествениот систем на информирањето имаат права, обврски и одговорности, заради вршење на дејностите во областа на општествениот систем на информирањето, врз заеднички основи, да ја уредуваат и организираат изградбата и функционирањето на информационите системи, тргнувајќи од основните организации на здружен труд и месните заедници.

Остварувањето на определени работи и задачи субјектите на општествениот систем на информирањето го вршат преку соодветни информациони служби.

Субјектите на општествениот систем на информирањето ги уредуваат информационите системи со закон, самоуправна спогодба или со друг самоуправен општ акт.

Член 7

Субјектите на општествениот систем на информирањето се должни да даваат податоци и информации во случаите определени со законот или со самоуправен општ акт.

Член 8

Дејностите во областа на општествениот систем на информирањето се од посебен општествен интерес.

Посебниот општествен интерес од став 1 на овој член се остварува во согласност со законот или со одлука на општествено-политичката заедница заснована врз законот.

Член 9

Податоците и информациите што се обезбедуваат со општествениот систем на информирањето се јавни и под еднакви услови им се достапни на сите субјекти на општествениот систем на информирањето. ако со законот или со самоуправниот општ акт не е определено дека претставуваат тајна.

Член 10

Основните односи во општествениот систем на информирањето се засновани врз правата, обврски-

те и одговорностите на работниците и на другите работни луѓе и граѓаните да го изградуваат општествениот систем на информирањето и да управуваат со него, како и да ги утврдуваат неговите содржини, организацијата и функционирањето, во согласност со развојот на општествените, заедничките и на личните потреби и интереси.

Односите од став 1 на овој член се засновани особено врз:

1) единството и функционалната поврзаност на информационите системи на општествениот систем на информирањето;

2) правата, обврските и одговорностите на субјектите на општествениот систем на информирањето да обезбедуваат вистинити, целосни, навремени и разбирливи податоци и информации неопходни за живот, работа и одлучување;

3) обврските на информационите служби, овластени за евидентирање, прибирање, обработка, искажување и пренос на податоците и информациите, да им обезбедуваат на сите субјекти на општествениот систем на информирањето податоци и информации за појавите и односите од заеднички и општ општествен интерес;

4) воспоставувањето, по правило, на односи на слободна размена на трудот помеѓу субјектите на општествениот систем на информирањето и информационите служби што ги прибираат, обработуваат и искажуваат податоците и информациите.

Член 11

Функционирањето на општествениот систем на информирањето се заснова особено врз:

1) односите во тој систем уредени со закон, со други прописи или општи акти;

2) општественото договарање и самоуправното спогодување и уредувањето на односите помеѓу неговите учесници;

3) планирањето на информационите потреби и содржини од интерес за субјектите на општествениот систем на информирањето и насочувањето на неговата изградба и развој;

4) неповредливоста на материјалната содржина на податоците и информациите при нивната обработка и искажување;

5) обезбедувањето достапност на податоците и информациите, под еднакви услови, за сите субјекти на општествениот систем на информирањето;

6) примената на современите достигнувања на науката, техниката и технологијата;

7) специјализацијата и поделбата на трудот;

8) спречувањето на повеќекратното евидентирање и прибирање, како и непотребната и нерационална обработка, чување и пренос на податоците;

9) утврдувањето и спроведувањето на заштитата на податоците и информациите;

10) преземањето на пропишаните мерки во тој систем во врска со подготовките за општонародна одбрана и со спроведувањето на општествената самозаштита;

11) обезбедувањето услови за користење на меѓународните стандарди и на заедничките основи на општествениот систем на информирањето со поврзување на податоците во меѓународните споредувања, како и со соработка со информативните системи на други земји и меѓународни организации.

Член 12

Единството на општествениот систем на информирањето го обезбедуваат субјектите на општестве-

ниот систем на информирањето со утврдување и спроведување на заедничките основи, а особено:

- 1) со договорените заеднички содржини:
 - со евиденции и регистри организирани и одржувани врз основа на законот и самоуправните општи акти;
 - со повеќенаменски бази и банки на податоци;
 - со програми на статистичките истражувања;
 - со документациони и библиотекарски материјали;
 - со каталози на податоците;
 - 2) со стандарди:
 - со дефиниции, класификации, номенклатури и идентификации;
 - со техника и технологија на чување, пренос и обработка на податоците;
 - со документација на информационите системи;
 - 3) со единствени методологии на прибирање, обработка и искажување на податоците;
 - 4) со усогласено програмирање на развојот на информационите системи и на дејностите на информационите служби на субјектите на општествениот систем на информирањето.
- Заедничките основи од точ. 1) и 2) став 1 на овој член се уредуваат со законот или со самоуправниот општ акт врз основа на законот.

Член 13

Со усогласените програми за евидентирање, прибирање, обработка и искажување на податоците и информациите во општествено-политичките заедници се утврдуваат податоците и информациите што се од интерес за субјектите на општествениот систем на информирањето во соодветните општествено-политички заедници.

Член 14

Со единствените евиденции и регистри се обезбедуваат единствени бази на податоците како основен извор на податоци и информации за сопствениите и заедничките потреби на субјектите на општествениот систем на информирањето.

Евиденциите и регистрите од интерес за целата земја се утврдуваат со сојузен закон или со пропис врз основа на сојузен закон.

Член 15

Со програмата на статистичките истражувања се утврдуваат податоците и информациите за состојбата во одделни области од општествениот живот, за состојбата и движењето на населението, за економските и други појави, како и други податоци од интерес за субјектите на општествениот систем на информирањето.

Статистичките истражувања од интерес за целата земја се утврдуваат со сојузен закон или со пропис врз основа на сојузен закон.

Член 16

Со стандардите од член 12 точка 2 од овој закон се обезбедува усогласеност и споредливост на податоците и информациите од одделни области на општествено-економскиот живот и поврзување на податоците и постапките во општествениот систем на информирањето.

Стандардите од интерес за целата земја се уредуваат со сојузен закон или со пропис врз основа на сојузен закон.

Член 17

Со усогласено програмирање на развојот на информационите системи и на дејностите на информационите служби на субјектите на општествениот

систем на информирањето се обезбедува рационално и ефикасно евидентирање, прибирање, обработка, пренос и искажување на податоците и информациите и нивна побрза и полесна достапност до субјектите на општествениот систем на информирањето.

Член 18

Со усогласување на планирањето на производството, набавката и користењето на опремата се обезбедуваат услови за нивна порационална и поефикасна употреба и здружување во општествениот систем на информирањето.

Со усогласување на технологијата на обработката, преносот и искажувањето на податоците и информациите се обезбедуваат услови за нивна порационална и поефикасна размена и за развој на автоматската обработка и на единствениот систем на преносот на податоците и информациите во општествениот систем на информирањето.

Со сојузен закон се уредуваат стандардите во врска со чувањето, преносот и обработката на податоците, документацијата на системот за автоматска обработка на податоците, сметачката, машинската и програмската опрема и искажувањето на податоците.

Член 19

Работниците во основните организации на здружен труд и во другите форми на здружување на трудот и средствата, нивните делегати и делегации, како и органите на управувањето на тие организации односно форми на здружување ги организираат, прибираат, обработуваат и искажуваат, во општествениот систем на информирањето, податоците и информациите што се значајни особено за:

1) остварувањето и унапредувањето на самоуправните односи и на делегатскиот систем;

2) подготвувањето и склучувањето на самоуправни спогодба за здружување на трудот на работниците во основната организација на здружен труд и на самоуправни спогодба за здружување во работна организација, во сложена организација на здружен труд, во деловна или друга заедница на организациите на здружен труд односно во друга форма на здружување на трудот и средствата;

3) подготвувањето и донесувањето на основите на планот и на планот на основната организација на здружен труд и подготвувањето и склучувањето на самоуправни спогодба за основите на заедничкиот план на работната организација, на сложената организација на здружен труд или на друга самоуправни организација, на самоуправната интересна и друга заедница;

4) управувањето со процесите на производство-то и вршењето на услуги;

5) уредувањето и остварувањето на правата, обврските и одговорностите од работниот однос во основната организација на здружен труд;

6) остварувањето на функциите на самоуправната работничка контрола;

7) утврдувањето и распоредувањето на вкупниот приход и на доходот на основната организација на здружен труд и распределбата на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка на работниците и за издвојување и здружување на средства заради задоволување на заедничките и на општите општествени потреби;

8) одлучувањето за материјалните и други трошоци на работењето и за трошоците на амортизацијата;

9) одлучувањето за вложувањата во проширување и унапредување на материјалната основа на

трудот во основната организација на здружен труд или во други самоуправни организации и заедници врз основа на здружувањето на средствата;

10) остварувањето и распоредувањето на заедничкиот приход односно на заедничкиот доход и одлучувањето за другите меѓусебни односи во врска со заедничкото работење врз основа на здружувањето на трудот и средствата;

11) одлучувањето за резултатите на трудот и работењето по периодичните пресметки и завршната сметка во основната организација на здружен труд, искажани со економските показатели пропишани со Законот за здружениот труд (чл. 140 и 143) и за мерките што се преземаат кога настануваат растројства или загуби во работењето на основната организација на здружен труд;

12) остварувањето и унапредувањето на економските односи со странство;

13) подготовките за општонародна одбрана и спроведувањето на општествената самозаштита;

14) контролата над остварувањето на основните на плановите и на плановите на основната организација на здружен труд и на другите форми на здружување на трудот и средствата, како и контролата над спроведувањето на самоуправните општи акти и на одлуките што ги донеле самоуправните органи и органите на општествено-политичките заедници.

Член 20

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните во месната заедница и нивните делегации и делегати ги обезбедуваат во општествениот систем на информирањето податоците и информациите неопходни за остварување и унапредување на самоуправните односи и за самоуправно одлучување за остварувањето на нивните заеднички интереси и за солидарното задоволување на заедничките потреби во областите на уредувањето на населбите, домувањето, комуналните дејности, здравствената заштита, детската и социјалната заштита, воспитувањето и образованието, културата, физичката култура и рекреацијата, заштитата на потрошувачите, заштитата и унапредувањето на човековата средина, заштитата на културните и историските споменици, општонародната одбрана и општествената самозаштита, како и во другите области од животот и работата.

Член 21

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните што своите, потреби и интереси ги задоволуваат со слободна размена на трудот во односите на непосредно здружување на трудот и средствата и во рамките или преку самоуправните интересни заедници и нивните делегации и делегати во собранијата и во другите органи на управувањето во самоуправните интересни заедници ги обезбедуваат во општествениот систем на информирањето податоците и информациите што се значајни особено за:

1) подготвување и склучување на самоуправна спогодба за основањето на самоуправната интересна заедница;

2) подготвување и донесување на плановите и програмите за работа и развој на општествените и другите дејности со кои се задоволуваат потребите на нивните корисници во самоуправните интересни заедници;

3) одлучувањето за условите и начинот на остварување на слободната размена на трудот и за меѓусебните односи во слободната размена на трудот, првенствено за видовите обемот, квалитетот и роковите за вршење на дејности или услуги за корисниците на дејностите односно на услугите, за унапредувањето и проширувањето на материјалната

основа за вршење на дејностите и услугите според утврдената развојна програма и за височината на средствата потребни за вршење на дејностите или услугите и за остварувањето на развојната програма.

Член 22

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните во општината, во градската и регионалната заедница на општините, во републиката, во автономната покраина и во федерацијата и нивните делегации и делегати со општествениот систем на информирањето ги обезбедуваат податоците и информациите што се од значење за нивното самоуправно и делегатско одлучување односно за вршењето на власта и за управувањето со другите општествени работи во општествено-политичките заедници.

Член 23

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните организирани во општествено-политичките организации и во други општествени организации ги обезбедуваат во општествениот систем на информирањето податоците и информациите што им служат за нивната дејност, а посебно се значајни за покренување на иницијативи, утврдување на политичките ставови и општествена контрола над нивното спроведување во општествената база.

Член 24

Информационите служби, основани со закон односно со одлуката на собранието на општествено-политичката заедница или со самоуправен општ акт на самоуправна организација и заедница ги прибираат, обработуваат и искажуваат податоците и информациите во општествениот систем на информирањето и се одговорни, во рамките на својот делокруг, за нивната навременост, вистинитост, потполност, достапност и разбирливост.

Собранието на општествено-политичката заедница го утврдува начинот на вршењето на определени заеднички работи и задачи од интерес за сите субјекти на општествениот систем на информирањето во општествено-политичката заедница, а особено во согласност со чл. 11 и 12 од овој закон.

Информационите служби од став 1 на овој член се самостојни и независни во стручното вршење на работите и задачите на општествениот систем на информирањето и му се одговорни на собранието на општествено-политичката заедница односно на органите на управувањето во самоуправните организации и заедници за вршењето на тие работи и задачи, а управувањето со тие служби е засновано врз самоуправни основи.

Општествено-економските односи на субјектите на општествениот систем на информирањето и на информационата служба од став 1 на овој член се засновуваат, по правило, врз принципот на слободната размена на трудот.

Член 25

Заради остварување на општествено влијание, општествена координација и усогласување на самоуправните интереси, утврдување и остварување на политиката на функционирањето и развојот на општествениот систем на информирањето, а посебно решаваачко влијание на работниците, работните луѓе и граѓаните врз нивниот развој и функционирање, во општествено-политичките заедници се формираат соодветни општествени тела.

Член 26

Општественото тело од член 25 на овој закон ги разгледува прашањата што се однесуваат особено на:

1) политиката на развојот и уредувањето на односите во општествениот систем на информирањето;

2) усогласувањето и функционалното поврзување за информациони системи на општествениот систем на информирањето;

3) остварувањето на заедничките основи на општествениот систем на информирањето;

4) програмирањето на научноистражувачката работа и образованието на кадрите во областа на општествениот систем на информирањето;

5) усогласувањето на проектите на развојот на информациони системи и нивната техничка и технолошка основа, како и финансирањето на дејностите во областа на општествениот систем на информирањето.

Општествено тело работи врз принципите на делегатскиот систем.

За прашањата што ги разгледува општествено тело зазема ставови, дава мислења, донесува препораки и покренува иницијативи.

Информационите служби се должни да ги разгледаат ставовите, мислењата, препораките и иницијативите на општественото тело. Ако не го прифати ставот, мислењето, препораката и иницијативата на општественото тело, информационата служба е должна за тоа да го извести општественото тело.

Глава III

Информационен систем на федерацијата

Член 27

Со информациониот систем на федерацијата се обезбедуваат податоците и информациите од интерес за целата земја, како и податоците и информациите што се од значење за остварувањето на правата и должностите на органите и организациите во федерацијата.

Член 28

Во уредувањето, организирањето и функционирањето на информациониот систем на федерацијата се тргнува особено од:

1) интересите и потребите на работниците во организациите на здружен труд и во другите форми на здружување на трудот и средствата;

2) интересите и потребите на работните луѓе и граѓаните и на нивните делегати и делегации во месните заедници, во самоуправните интересни заедници и во други самоуправни организации и заедници, во општествено-политичките заедници, во општествено-политичките и други општествени организации;

3) потребите на Стопанската комора на Југославија и на општите здруженија, на стопанските комори на републиките и на стопанските комори на автономните покраини;

4) потребите на општинските, регионалните, републиките и покраинските органи и организации, како и на другите општествени органи;

5) потребите за одлучување во сојузните органи и организации;

6) потребите за донесување, следење и остварување на плановите на општествениот развој на Југославија и на општествени договори за основите на тој план, утврдувањето на заедничките интереси и цели и насочувањето на општествено-економскиот развој и од актите на нивно извршување, како и од законите и другите општи акти;

7) потребите за извршување на задачите што произлегуваат од меѓународните договори, билатералните односи и обврските спрема меѓународните организации.

Член 29

Функционирањето на информациониот систем на федерацијата се обезбедува особено:

1) со усогласување и поврзување на активностите на органите и организациите во федерацијата;

2) со програмите на статистичките истражувања од интерес за целата земја;

3) со општествено договарање, самоуправно спогодување и општествено планирање во федерацијата;

4) со усогласување на содржините, евиденциите, регистрите и методите за работа во поглед на приспособувањето, обработката и искажувањето на податоците и информациите помеѓу органите и организациите што вршат определени дејности на општествениот систем на информирањето во информациониот систем на федерацијата;

5) со усогласување на техничката и технолошката основа на информациониот систем на федерацијата;

6) со каталозите на податоците во одделни информации системи и со заедничкиот каталог на податоците на информациониот систем на федерацијата;

7) со договарање и соработка на органите и организациите во федерацијата со другите субјекти на општествениот систем на информирањето.

Член 30

Податоците и информациите што се обезбедуваат во информациониот систем на федерацијата ги користат работниците и другите работни луѓе и граѓаните, нивните делегати и делегации и заедници во остварувањето на своите општествено-економски и други самоуправни права и обврски.

Податоците и информациите од став 1 на овој член ги користат, во остварувањето на своите права и должности, органите и организациите во федерацијата: Собранието на СФРЈ, Претседателството на СФРЈ, Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата и сојузните организации и други сојузни органи, Стопанската комора на Југославија, органите на општествено-политичките организации и на други општествени организации во федерацијата, како и надлежните органи и организации на републиките и на автономните покраини и на други општествено-политички заедници.

Член 31

Со информациониот систем на федерацијата се обезбедуваат податоци и информации што се значајни особено за:

1) подготовката и склучувањето на договорите за основите на општествениот план на Југославија и на општествениот план за развој на Југославија и следењето на нивното спроведување;

2) подготовката и донесувањето на проектите на платниот и на девизниот биланс на Југославија и на проектите на платните и на девизните позиции на републиките и на автономните покраини и следењето на нивното спроведување;

3) подготовката и донесувањето на буџетот на федерацијата и на завршната сметка на буџетот на федерацијата и следењето на нивното спроведување;

4) подготовката и донесувањето на мерките што се преземаат во спроведувањето на општествениот план на Југославија, на проектите на платните и на девизниот биланс на Југославија и на проектите на платните и на девизните позиции на републиките и на автономните покраини, на буџетот на федерацијата и на завршната сметка на буџетот на федерацијата и следењето на нивното спроведување;

5) подготовката и донесувањето на сојузните закони и други сојузни прописи и општи акти и следењето на нивното спроведување;

6) подготовката и утврдувањето на политичките ставови и определувања.

Член 32

Информационите служби во федерацијата и другите органи и организации во федерацијата во информационалниот систем на федерацијата ги имаат правата, обврските и одговорностите утврдени со сојузен закон или со друг општ акт во согласност со сојузниот закон.

Член 33

Информационите служби во федерацијата и другите органи и организации во федерацијата, во остварувањето на своите права, обврски и одговорности во информационалниот систем на федерацијата, ги вршат работите што се однесуваат особено:

1) на подготвувањето на програмите за евидентирање, прибирање, обработка, пренос и искажување на податоците и информациите;

2) на установувањето и водењето на евиденција и на организирањето на пописи;

3) на евидентирањето, прибирањето, обработката, преносот и искажувањето на податоците и информациите од интерес за целата земја, што се од значење за вршењето на функциите на органите и организациите во федерацијата што ги основале;

4) на организирањето и водењето на каталози на податоците и регистри за податоците и информациите;

5) на подготвувањето на предлозите за утврдување на единствени стандарди и методологии;

6) на подготвувањето на стручната основа за изработка на сојузните закони, другите сојузни прописи и општите акти со кои се уредуваат основите на општествениот систем на информирањето и информационалниот систем на федерацијата;

7) на подготвувањето на своите програми и планови за работа и развој.

Член 34

Информационите служби во федерацијата ги организираат и водат евиденциите и каталозите за податоците и информациите што ги прибираат, обработуваат и искажуваат.

Информационите служби од став 1 на овој член се должни податоците и информациите од своите каталози да му ги доставуваат на сојузниот орган на управата односно на сојузната организација што го води заедничкиот каталог на податоците на информационалниот систем на федерацијата.

Член 35

Информационите служби во федерацијата се должни податоците и информациите што ги евидентираат, прибираат, обработуваат и искажуваат да ги даваат и објавуваат на начин кој им одговара на потребите на организациите на здружен труд и на другите самоуправни организации и заедници на општествено-политичките заедници, на општествено-политичките организации и на други општествени организации и здруженија на граѓаните, во согласност со единствените стандарди за објавување на податоците и информациите од интерес за целата земја.

Член 36

Информационите служби во федерацијата се должни меѓусебно да ги усогласуваат своите програми и планови за работа и развој, а особено во

поглед на техничката и технолошката основа, оспособувањето на кадрите и материјалните услови за работа и развој.

Член 37

Во вршењето на работите и задачите од својот делокруг, информационите служби во федерацијата воспоставуваат и остваруваат односи со соодветните информационални служби, органи и организации во републиките и во автономните покраини и со самоуправните организации и заедници заради меѓусебна соработка, известување и договарање.

Член 38

Определени заеднички работи и задачи на општествениот систем на информирањето од интерес за целата земја и од посебен интерес за остварувањето на работите и задачите на органите и организациите во федерацијата се вршат на начинот што ќе го утврди Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Член 39

Заради обезбедување на општествено влијание врз изградбата, функционирањето и развојот на општествениот систем на информирањето се формира, во смисла на член 25 од овој закон, Совет на општествениот систем на информирањето на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (во натамошниот текст: Совет).

Член 40

Советот го сочинуваат делегати на Собранието на СФРЈ, на Сојузниот извршен совет, на Сојузната конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија, на Советот на Сојузот на синдикатите на Југославија, на Стопанската комора на Југославија, на собранијата на републиките и на собранијата на автономните покраини, како и научни, стручни и јавни работници што ги именува Собранието на СФРЈ.

Во работата на Советот учествуваат претставници на Службата на општественото книговодство на Југославија, на Народната банка на Југославија и на сојузната организација за статистика, а можат да учествуваат и претставници на други информационални служби во федерацијата.

Бројот на членовите на Советот и бројот на делегатите што ги делегираат органите и организациите од став 1 на овој член го утврдува Собранието на СФРЈ.

Член 41

Советот ги разгледува прашањата што се однесуваат особено:

1) на следењето на состојбата во областа на општествениот систем на информирањето;

2) на уредувањето на основите на општествениот систем на информирањето и на информационалниот систем на федерацијата;

3) на политиката на развојот на информационалниот систем на федерацијата, на плановите и програмите на развојот на општествениот систем на информирањето, како и нивното остварување;

4) на усогласувањето на плановите и на програмите за работа и развој на информационите служби на информационалниот систем на федерацијата;

5) на координацијата на работата на информационите служби на информационалниот систем на федерацијата;

6) на подготвувањето и усогласувањето на предлозите за утврдување на програмите на статистичките и други истражувања од интерес за целата земја;

7) на рационалното и ефикасното, хоризонтално и вертикално поврзување на информационите системи на субјектите на општествениот систем на информирањето;

8) на предлозите на прописите за стандардите на општествениот систем на информирањето;

9) на техничко-технолошкото единство на општествениот систем на информирањето;

10) на воспоставувањето и спроведувањето на општествен надзор на остварувањето и функционирањето на општествениот систем на информирањето;

11) на квалитетот на податоците и информациите на информационите служби односно на информационите системи во рамките на општествениот систем на информирањето;

12) на другите прашања од областа на општествениот систем на информирањето, а посебно од чл. 11, 12 и 27 на овој закон.

Член 42

За прашањата што ги разгледува Советот зазема ставови, дава мислења, донесува препораки и покренува иницијативи.

Информационите служби во федерацијата се должни да ги разгледуваат ставовите, мислењата, препораките и иницијативите на Советот. Ако не го прифати ставот, мислењето, препораката и иницијативата на Советот, информационата служба е должна за тоа да го извести Советот.

Член 43

Советот донесува деловник за својата работа.

Член 44

Средства за работа на Советот се обезбедуваат во буџетот на федерацијата.

Глава IV

Предни и завршни одредби

Член 45

До уредувањето на прашањата од член 38 на овој закон, надлежните сојузни органи на управата, во согласност со нивниот делокруг, ги вршат следните работи:

1) го водат единствениот каталог на податоците и информациите на информациониот систем на федерацијата;

2) ги обезбедуваат податоците и информациите за извршувањето на работите и задачите на органите и организациите во федерацијата од договорите на републиките и на автономните покраини и од општествените договори во кои учествува федерацијата, а што се однесуваат на општествениот систем на информирањето;

3) ја подготвуваат методологијата на стандардите за обработка на текстуалните податоци и информации за органите и организациите во федерацијата, ги организираат, проектираат и развиваат информационо-документационите и техничко-технолошките основи за обработка на текстуалните податоци и информации од заеднички интерес за органите и организациите во федерацијата;

4) ги вршат стручните работи за потребите на Советот.

Сојузниот извршен совет, по потреба, поблиску го определува разграничувањето на работите помеѓу надлежните сојузни органи на управата во вршењето на работите од став 1 на овој член.

Член 46

Основните и други организации на здружен труд и нивните заедници, банките и други финан-

сиски организации, самоуправните интересни заедници, општите здруженија и стопанските комори и други самоуправни организации и заедници се должни да ги усогласат своите Самоуправни општи акти со одредбите од овој закон до денот определен со републичкиот односно со покраинскиот закон, а најдоцна во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 47

Одредбите на, сојузните закони и на другите сојузни прописи и општи акти за организацијата и работата на информационите служби во федерацијата ќе се усогласат со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на неговото влегување во сила.

Член 48

Законот за начинот на вршење на определени заеднички работи и задачи на општествениот систем на информирањето од член 38 на овој закон ќе се донесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 49

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

719.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ВОЕНИТЕ ИНВАЛИДИ И НА СЕМЕЈСТВАТА НА ПАДНАТИТЕ БОРЦИ

Се прогласува Законот за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 126

8 декември 1981 година

Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,

Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ВОЕНИТЕ ИНВАЛИДИ И НА СЕМЕЈСТВАТА НА ПАДНАТИТЕ БОРЦИ

Глава I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните права на воените инвалиди, на семејствата на паднатите борци и на членовите на семејствата на воените инвалиди.

Член 2

Воен инвалид е лице кое вршејќи воена должност во војна или во мир здобило рана, повреда, озледа или болест, поради која настапило оштетување на организмот.

Член 3

Семејство на паднат борец е семејството на лице кое вршејќи воена должност во војна загинало умрело или е прогласено за исчезнато.

Глава II

ВОЕНИ ИНВАЛИДИ ОД ВОЈНИТЕ

Член 4

Воен инвалид од војните е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој, вршејќи воена должност или други должности за воени цели или за целите на државната безбедност, во војна здобил рана, повреда, озледа или болест, па поради тоа настапило оштетување на организмот најмалку за 20%.

Член 5

Воен инвалид од војните е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого оштетување на организмот настапило.

1) поради рана, повреда, озледа или болест здобиена во војна при вршењето на воените должности или на други должности за целите на одбраната или безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија;

2) поради рана, повреда, озледа или болест здобиена во времето од 17 април 1941 година до 15 мај 1945 година во составот на партизанските одреди. Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија, односно на Југословенската армија, или надвор од нивниот состав, при вршењето на воени должности или други должности за воени цели или други должности по наредба на воените органи или на органите на власта.

Член 6

Воен инвалид од војните е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого оштетување на организмот настапило:

1) поради рана, повреда, озледа или болест здобиена при вршењето на должност за целите на државната безбедност или на народната одбрана или по повод вршењето на таа должност од 15 мај 1945 година до 31 декември 1947 година;

2) поради рана, повреда или озледа здобиена со учествување во вооружена акција на државната безбедност или на народната одбрана или по повод таа акција по 31 декември 1947 година;

3) поради рана, повреда или озледа што ја здобил како припадник на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (во натамошниот текст: вооружени сили), при вршењето на воени должности во странска земја која е во вооружен судир, ако на вршење на тие должности го упатил надлежниот воен орган во рамките на меѓународните обврски што ги презела Социјалистичка Федеративна Република Југославија по 15 мај 1945 година

Член 7

Воен инвалид од војните е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого постоела болест која се яловила под околностите од член 5 и од член 6 точка 1 на овој закон

или болест за која не може сигурно да се заклучи дека е предизвикана под тие околности, но може да се заклучи дека воените напори значително влијаеле врз нејзиното влошување, па поради тоа настапило оштетување на неговиот организам најмалку за 20%.

Член 8

Воен инвалид од војните е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого оштетување на организмот настапило:

1) поради рана, повреда, озледа или болест што ја здобил во составот на југословенската војска за време на војната од 6 до 17 април 1941 година или подоцна, како воен заробеник во логори;

2) поради рана, повреда, озледа или болест што ја здобил во сојузничките редови во борбата за уништување на фашизмот или како учесник во војстанијата за народно ослободување;

3) поради рана, повреда, озледа или болест што ја здобил како учесник во Народноослободителното движење на Грција од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година.

Воен инвалид од војните е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија:

1) кому по завршетокот на поранешните војни му е признато својството на воен инвалид од војните со одлука на надлежниот орган, односно кому дополнително му е признато својството на воен инвалид од војните;

2) кој е иселеник повратник, а кому му го признале својството на воен инвалид од војните сојузничките земји од Првата или Втората светска војна, ако по таа основа не остварува права од тие земји.

Член 9

Воен инвалид од војните е и странец кај кого настапило оштетување на организмот под околностите од чл. 5 до 7 на овој закон.

Член 10

Воен инвалид од војните кој дополнително ќе ги исполни условите за стекнување својството на мирновременски воен инвалид, го задржува својството на воен инвалид од војните, а инвалидитетот му се утврдува според вкупното оштетување на организмот по обете основи.

Глава III

МИРНОВРЕМЕНСКИ ВОЕНИ ИНВАЛИДИ

Член 11

Мирновременски воен инвалид е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој во мир, како воено лице, во вршењето на задолжителната воена служба во вооружените сили или во врска со таа служба или на должноста во воените училишта во својството на питомец, без своја вина, здобил рана, повреда или озледа, па поради тоа настапило оштетување на неговиот организам најмалку за 20%.

Мирновременски воен инвалид е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој во мир, како активен воено лице, во вршењето на службата во вооружените сили, без своја вина, здобил рана, повреда или озледа под околностите што се специфични за вршењето на службата во вооружените сили (вежби, логорувања, маневри, дежурства, тревоги, вршење на служба во отежнати услови, вонредни ситуации предизвикани од потребите на борбената готовност употреба на средствата на вооружените сили, ракување со воору-

жување и воена опрема, потреби на командување, обиколка и инспекција на единици и сл.), па поради тоа настапило оштетување на неговиот организам најмалку за 20%.

Член 12

Мирновременски воен инвалид е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој како воено лице, по 15 мај 1945 година, здобил болест која е непосредна последица од вршењето на задолжителната воена служба во вооружените сили или на должноста во воените училишта во својството на питомец, па поради тоа настапило оштетување на неговиот организам најмалку за 60%.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, мирновременски воен инвалид е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој, како воено лице, здобил болест која е непосредна последица од вршењето на задолжителната воена служба надвор од Социјалистичка Федеративна Република Југославија, во рамките на меѓународните обврски што ги презела Социјалистичка Федеративна Република Југославија, па поради тоа настапило оштетување на неговиот организам најмалку за 50%.

Мирновременски воен инвалид е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого, под околностите и под условите од ст. 1 или 2 на овој член, поради влошување на болеста што постоела пред влегувањето во вооружените сили, настапило оштетување на организмот најмалку за 60% односно за 50%.

Мирновременски воен инвалид кој ќе ги стекне правата според овој закон врз основа на болест и ги ужива најмалку пет години, па потоа состојбата ќе му се подобри и процентот на инвалидитетот ќе му се намали под процентите определени во ст. 1 и 2 на овој член, го задржува својството на мирновременски воен инвалид и ги користи правата според намалениот процент на инвалидитетот, под услов утврденото оштетување на организмот да не е помало од 20%.

Член 13

Мирновременски воен инвалид е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кај кого оштетување на организмот најмалку за 20% настапило поради рана, повреда или озледа што ја добил без своја вина:

1) при вршењето или по повод вршењето на задачи и работи на службата на државната и јавната безбедност што со закон или со пропис донесен врз основа на закон се утврдени како задачи и работи што ги вршат овластените службени лица;

2) за време на военостручната обука во организацији на сојузот на резервните воени старешини и во други организации што ќе ги определи сојузниот секретар за народна одбрана, ако обуката ја планирал, организирал и контролирал орган на Југословенската народна армија или штаб на територијалната одбрана и ако обуката се изведува по позив од надлежниот орган на општествено-политичката заедница, како и за време на гаѓање со огнено оружје и други форми на воена обука што по својата природа можат да предизвикаат зголемена опасност за оштетување на организмот, а кои се предвидени со програмата на задолжителната обука за одбрана и заштитата;

3) во составот на југословенската војска во времето од 18 мај 1920 до 6 април 1941 година, вршејќи ја воената должност или служба, или по повод таа должност односно служба.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи, ќе пропише кога ќе се смета дека оштетувањето на организмот од став 1 точка 1 на овој член настапило при вршењето или по повод вршењето на задачите и работите на државната и јавната безбедност.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, пропишува кои форми на воената обука предизвикуваат зголемена опасност за оштетување на организмот во смисла на став 1 точка 2 од овој член.

Член 14

Мирновременски воен инвалид е и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, кому му е признато својството на мирновременски воен инвалид според прописите донесени пред 6 април 1941 година, поради оштетување на организмот од рана, повреда или озледа здобиена во српската или црногорската војска пред Балканската или Првата светска војна.

Член 15

Мирновременски воен инвалид кој дополнително ќе ги исполни условите за стекнување на својството на воен инвалид од војните стекнува својство на воен инвалид од војните, а инвалидитетот му се утврдува според вкупното оштетување на организмот по обете основи.

Член 16

Својство на мирновременски воен инвалид може да оствари и странец кај кого оштетување на организмот настапило под околностите од чл. 11, 12 и 14 на овој закон.

Член 17

Небрежноста не се смета како вина во смисла на одредбите од чл. 11 и 13 на овој закон.

Член 18

За воено лице односно за активно воено лице се смета лицето што според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува службата во вооружените сили, е воено лице односно активно воено лице.

Како вршење на служба или должност во врска со службата во вооружените сили се смета вршењето на должноста која, според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува службата во вооружените сили, се смета како вршење на служба односно должност во врска со службата.

Како задолжителна воена служба се смета вршењето на воената обврска според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува воената обврска.

Глава IV

СЕМЕЈСТВО НА ПАДНАТ БОРЕЦ

Член 19

Семејство на паднат борец е семејството на лице кое во времето од 17 април 1941 до 15 мај 1945 година загинало, умрело или исчезнало вршејќи воена должност или друга должност за воените цели во Народноослободителната војна, односно кое од рана, повреда, озледа или болест здобиена во таа војна умрело до 15 мај 1945 година.

Членови на семејството на паднат борец се и членовите на семејството на лице кое загинало, умрело или исчезнало под околностите од член 5 став 1 точка 1 на овој закон.

Член 20

Членови на семејството на паднат борец се:

1) брачниот другар, децата родени во брак или вон брак и посвоените деца, како и пасиноците или хранениците што загиналиот, умрениот или исчезнатиот борец ги издржувал најмалку последната година пред смртта (во натамошниот текст: потесно семејство);

2) родителите, како и очувот, маштеата, посвоителот и хранителот што загиналиот, умрениот или исчезнатиот борец го издржувале најмалку последните пет години пред смртта или што борецот ги издржувал последните пет години пред својата смрт;

3) дедото и бабата по татко и мајка.

Член на потесното семејство е и вонбрачната жена на загинаат, умрен или исчезнат борец која пред 9 мај 1946 година со борецот живеела подолго време, или пократко време ако со него имала деца, а бракот не е склучен од оправдани причини.

Ке се смета дека постоело издржување во смисла на став 1 точ. 1 и 2 од овој член и за времето за кое загиналиот, умрениот или исчезнатиот борец поради воените околности бил спречен да ги издржува пасинокот, храненикот, очувот, маштеата, посвоителот или хранителот, а ќе се смета и дека очувот, маштеата, посвоителот или хранителот за тоа време го издржувале загиналиот, умрениот или исчезнатиот борец.

Глава V

ЧЛЕНОВИ НА СЕМЕЈСТВОТО НА ВОЕН ИНВАЛИД

Член 21

Членови на семејството на воен инвалид се:

1) брачниот другар, децата родени во брак или вон брак и посвоените деца, како и пасиноците и хранениците што воениот инвалид ги издржувал најмалку последната година пред смртта, односно пред настанувањето на инвалидитетот (во натамошниот текст: потесно семејство на воениот инвалид);

2) родителите, како и очувот, маштеата, посвоителот или хранителот што за воениот инвалид се грижеле последните пет години пред смртта на воениот инвалид, или што воениот инвалид ги издржувал последните пет години;

3) дедото и бабата по татко и мајка.

Членови на семејството на мирновременски воен инвалид и лица што загинале или умреле од последици на рана, повреда озледа или болест здобиена под околностите од чл. 11 до 13 на овој закон, се само лицата од став 1 точ. 1 и 2 на овој член.

Глава VI

ОСНОВНИ ПРАВА

Член 22

Основните права на воениот инвалид се:

- 1) лична инвалиднина;
- 2) додаток за неџа и помош од страна на друго лице;
- 3) ортопедски додаток;
- 4) постојан инвалидски додаток;

- 5) здравствена заштита и парични надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита;
- 6) бањско и климатско лекување;
- 7) бесплатно и повластено возење;
- 8) надомест за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место;
- 9) право на патничко моторно возило.

Член 23

Основните права на член на семејството на паднат борец се:

- 1) семејна инвалиднина;
- 2) зголемена семејна инвалиднина;
- 3) постојан инвалидски додаток;
- 4) здравствена заштита;
- 5) бесплатно и повластено возење;
- 6) надомест за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место.

Основните права утврдени во став 1 на овој член за членовите на семејството на паднат борец ги имаат и членовите на семејството на лице кое загинало, умрело или исчезнало под околностите од член 5 точка 1 и чл. 6 и 8 на овој закон.

Член 24

Заради остварување на правата според овој закон, воените инвалиди се распоредуваат во групи на воениот инвалидитет според степенот на оштетувањето на организмот изразен во процент.

Процентот на воениот инвалидитет се определува сразмерно со оштетувањето на организмот што настанало како последица од рана, повреда, озледа или болест здобиени под околностите утврдени со овој закон.

За определување на процентот на воениот инвалидитет се земаат предвид и: оштетувањата на организмот настанати поради употреба на стандардни лекови, поради операции и други терапевтски потфати заради лекување од рани, повреди, озледа и болести здобиени под околностите предвидени со овој закон и поради носење на ортопедски помагала; полот; околностите под кои кај малолетниците и воените заробеници настапило оштетување на организмот поради психосоматски оштетувања и расстројства; губење или тешко оштетување на парен орган ако другиот парен орган е изгубен или тешко оштетен поради последици од рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите утврдени со овој закон.

Член 25

Според процентот на инвалидитетот, воените инвалиди се распоредуваат во десет групи на воениот инвалидитет, и тоа:

I група — инвалиди со 100%	инвалидитет на кои за редовен живот им е потребна неџа и помош од страна на друго лице;
II група — инвалиди со 100%	инвалидитет;
III група — инвалиди со 90%	инвалидитет;
IV група — инвалиди со 80%	инвалидитет;
V група — инвалиди со 70%	инвалидитет;
VI група — инвалиди со 60%	инвалидитет;
VII група — инвалиди со 50%	инвалидитет;
VIII група — инвалиди со 40%	инвалидитет;
IX група — инвалиди со 30%	инвалидитет;
X група — инвалиди со 20%	инвалидитет.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавено мислење од лекарските комисии што им даваат наод и мислење на органите на управата кои решаваат за правата според овој закон во втор степен донесува пропис за утврдување на процентот на воениот инвалидитет според степенот на оштетувањето на организмот и другите услови и критериуми за утврдување на воениот инвалидитет.

Член 26

При утврдувањето на процентот на воениот инвалидитет, за лицата кај кои под околностите од член 7 и член 12 став 3 на овој закон настало оштетување на организмот се зема соодветен процент од севкупното оштетување на организмот, со оглед на природата на болеста и нејзиниот развој, траењето и тежината на воените напори, односно на напорите при вршењето на задолжителната воена служба, како и со оглед на другите околности што во одделни случаи влијаеле врз болеста.

Процентот на воениот инвалидитет утврден со конечното решение според став 1 на овој член по основа на вложувањето на болеста, што е определен при првото утврдување на воениот инвалидитет, не може подоцна да се зголеми, без оглед на натамошното вложување на оштетувањето на организмот.

При утврдувањето за процентот на воениот инвалидитет на лицето кое по 15 мај 1945 година останало на отслужување на задолжителниот воен рок, па пред истекот на тој рок е отпуштено од Југословенската народна армија поради вложување на болеста здобиена при вршењето на воената должност во војна, по која не му е признато својството на воен инвалид од војните, нема да се применуваат одредбите на ст. 1 и 2 од овој член.

Член 27

По смртта на воениот инвалид од I до VII група, членовите на неговото семејство, како и членовите на семејството на лице загинало или умрено од последици на рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од чл. 11 до 13 на овој закон, имаат право на семејна инвалиднина, здравствена заштита и бесплатно и повластено возење и на надомест за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место.

Член 28

Членовите на потесното семејство на воениот инвалид од I и II група и членовите на потесното семејство на воениот инвалид од III и IV група, кому му е признато правото на додаток за нега и помош од страна на друго лице, како и децата на воениот инвалид од III до VII група, имаат право на здравствена заштита во обемот и под условите пропишани со овој закон.

Член 29

За случај на смрт на воениот инвалид, членовите на неговото семејство имаат право на парична помош и на надомест на трошоците за превоз на посмртните останки на воениот инвалид.

Член 30

Воен инвалид со живеалиште во странство има право на лична инвалиднина, додаток за нега и помош од страна на друго лице, ортопедски додаток и постојан инвалидски додаток.

Членовите на семејството на паднат борец со живеалиште во странство имаат право на семејна инвалиднина, зголемена семејна инвалиднина и постојан инвалидски додаток.

По смртта на воениот инвалид од I до VII група, членовите на неговото семејство, како и членовите на семејството на лица загинали или умрени од последици на рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од чл. 11 до 13 на овој закон, со живеалиште во странство, имаат право на семејна инвалиднина и постојан инвалидски додаток.

Лицата од ст. 1 до 3 на овој член, кога престојуваат на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, имаат право на здравствена заштита и бесплатно и повластено возење, а воените инвалиди — и право на бањско и климатско лекување, под условите пропишани со овој закон.

Член 31

Основните права утврдени со овој закон ги немаат:

1) лицата што пребегнале кон непријателот или побегнале од војска или од воена должност;

2) лицата што самите се раниле или повредиле заради одбегнување на воената должност;

3) лицата осудени со правосилна судска пресуда поради учествување на страната на окупаторот или на неговите помагачи против партизанските одреди, Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија, Југословенската армија или сојузниците на Југославија.

Основните права пропишани со овој закон ги немаат членовите на семејството на лицата од став 1 на овој член, како и членовите на семејството што се осудени за делата од став 1 точка 3 на овој член.

1. Лична инвалиднина

Член 32

Личната инвалиднина на воениот инвалид му се определува во месечен износ, според групата на воениот инвалидитет.

Месечниот износ на личната инвалиднина на воениот инвалид од I група му се определува во височина на просечниот личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 52%.

Месечниот износ на личната инвалиднина на воените инвалиди од II до X група им се определува во процент од личната инвалиднина на воениот инвалид од I група и изнесува:

Група	Процент
II	72,47%
III	54,83%
IV	40,49%
V	28,83%
VI	17,87%
VII	12,09%
VIII	5,83%
IX	4,35%
X	2,94%

2. Семејна инвалиднина и зголемена семејна инвалиднина

Член 33

Членовите на потесното семејство на паднат борец, членовите на потесното семејство на воен инвалид од I до VII група, по неговата смрт, и членовите на потесното семејство на лице кое загинало или умрело од последици на рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од чл. 11

до 13 на овој закон, имаат право на семејна инвалиднина под следните услови:

1) вдовица — кога ќе наполни 45 години возраст или вдовец — кога ќе наполни 60 години возраст, односно кога ќе станат неспособни за стопанисување;

2) деца, посвоеници, пасиноци и храненици — до наполнетата 15 година на возраст, односно ако се на школување до крајот на пропишаното траење на редовното школување, но најдоцна до наполнетата 26 година на возраст, а ако се неспособни за стопанисување — за времето додека таа неспособност трае, под услов неспособноста да настапила пред наполнетата 15 година, односно 26 година на возраст. Ако школувањето е прекинато поради служење на воениот рок или поради болест, правото на семејна инвалиднина овие лица можат да го користат и за време на служењето на воениот рок односно боледувањето, и тоа до наполнетата 26 година на возраст, а потоа — најмногу уште за онолку време колку поради служењето на воениот рок односно поради болеста изгубиле од редовното школување, ако редовното школување е продолжено пред наполнетата 26 година на возраст.

Ако потесното семејство го сочинуваат брачниот другар со еден или повеќе членови на семејството од став 1 точка 2 на овој член, брачниот другар има право на семејна инвалиднина како соживател со нив, без оглед на условите од став 1 точка 1 од овој член, и тоа додека и едното од тие деца има право на инвалиднина.

По исклучок од одредбите од став 1 точка 1 и став 2 на овој член, брачниот другар на воен инвалид кој, во времето на смртта бил корисник на додатокот за нега и помош од страна на друго лице, има право на семејна инвалиднина независно од условите предвидени во тие одредби, ако со воениот инвалид живеел во брачна заедница и во заедничко домаќинство последните пет години пред неговата смрт.

Член 34

Членовите на семејството од член 20 став 1 точка 2 и од член 21 став 1 точка 2 на овој закон имаат право на семејна инвалиднина во износите од член 36 став 2 на овој закон, иако членовите на потесното семејство оствариле право на семејна инвалиднина.

Очувот, маштеата, посвоителот или хранителот кој ги исполнува условите за признавање на правото на семејна инвалиднина има првенствено право од родителот кој не ги извршувал родителските должности спрема воениот инвалид.

Член 35

Дедото и бабата на паднат борец и на воен инвалид од војните од I до VII група имаат право на семејна инвалиднина ако семејна инвалиднина не остваруваат членовите на семејството од член 20 став 1 точ. 1. и 2 и од член 21 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон.

Ако семејството го сочинуваат дедо и баба по татко и дедо и баба по мајка, право на семејна инвалиднина имаат дедото и бабата што се грижеле за подигање и воспитување на лицето од кое го изведуваат своето право, односно дедото и бабата што ги издржувало тоа лице.

Член 36

Основа за определување на височината на семејната инвалиднина е месечниот износ на личната инвалиднина на воениот инвалид од I група.

Семејната инвалиднина за еден член на семејството изнесува 6,51% месечно од основата од став

1 на овој член, а ако право на семејна инвалиднина остваруваат повеќе членови на семејството, за секој соживател тој износ се зголемува за 50%.

Член 37

Ако семејна инвалиднина користат двајца или повеќе членови на семејството, семејната инвалиднина им припаѓа на соживателите на рамни делови.

Член 38

Родителот на паднат борец чиешто единствено дете загинало во војна под околностите од чл. 5, 6, 8 и 9 на овој закон, како и родителот на паднат борец што имал повеќе деца, па едно го изгубило животот под истите околности а другите го изгубиле животот како граѓански жртви на војната (фашистички терор, воени операции, бомбардирање и др.), има право на семејната инвалиднина од член 36 став 2 на овој закон зголемена за 50%, под услов ни едно од тие лица да не оставило пород и тој родител подоцна да немал други деца.

Ако семејна инвалиднина според став 1 на овој член користат обата родители како соживатели, износот на семејната инвалиднина определен според член 36 став 2 на овој закон се зголемува за 50%.

Член 39

Родителот и брачниот другар на паднат борец кои немаат деца, односно ако имаат едно или повеќе деца што се неспособни за стопанисување, под услов таа неспособност да настапила пред 15 година на возраста на детето, односно пред наполнетата 26 година на возраста ако детето било на редовно школување, како и детето на паднат борец без обата родители, имаат право на зголемена семејна инвалиднина.

Зголемената семејна инвалиднина од став 1 на овој член изнесува 17,36% од месечниот износ на личната инвалиднина на воениот инвалид од I група.

Ако повеќе лица од став 1 на овој член ги исполнуваат условите за признавање на правото на семејна инвалиднина, зголемената семејна инвалиднина во износот од став 2 на овој член му припаѓа на секое од нив.

Член 40

Право на семејна инвалиднина и на зголемена семејна инвалиднина има, под условите пропишани со овој закон, и воениот инвалид.

Член 41

Членовите на семејството што ги исполнуваат условите за признавање на правото на семејна инвалиднина според две или повеќе лица, имаат право на семејна инвалиднина во ненамален износ по секое од тие лица, со тоа што правото на зголемена семејна инвалиднина од член 39 на овој закон можат да го остварат само по едно лице.

3. Додаток за нега и помош од страна на друго лице

Член 42

На додаток за нега и помош од страна на друго лице има право:

1) воен инвалид од I група;

2) воен инвалид од II, III и IV група кај кого оштетувањето на организмот настапило независно од воениот инвалидитет што, заедно со воениот инвалидитет, е еднакво на оштетувањето на организмот на воениот инвалид од I група.

Воените инвалиди од став 1 на овој член, заради остварување на правото на додаток за неџа и помош од страна на друго лице, се распоредуваат во три степени, и тоа:

1) во прв степен — воените инвалиди од I група кои се напoлно неспособни за вршење на сите основни животни потреби и на кои им е неопходна непрекинатата неџа и помош од страна на друго лице;

2) во втор степен — другите воени инвалиди од I група, како и воените инвалиди од II, III и IV група, чиџа неспособност е еднаква на неспособноста на воените инвалиди од I група распоредени во прв степен на додатокот;

3) во трет степен — воените инвалиди од II, III и IV група чиџа неспособност е еднаква на неспособноста на воените инвалиди од I група распоредени во втор степен на додатокот.

Член 43

Основа за определување на височината на додатокот за неџа и помош од страна на друго лице е месечниот износ на личната инвалиднина на воениот инвалид од I група.

Додатокот за неџа и помош од страна на друго лице изнесува месечно:

1) за прв степен	85,73% од основата;
2) за втор степен	65,95% од основата;
3) за трет степен	46,17% од основата.

Член 44

На воен инвалид — корисник на додаток за неџа и помош од страна на друго лице, коџа е сместен во здравствена или друга организациџа на здружен труд во коџа му се обезбедени потребната неџа и помош, не му припаѓа тоџ додаток за времето над три месеци што ќе го помине во таквата организациџа, освен ако самиот ги поднесува трошоците за сместување и снабдување.

Член 45

Воениот инвалид — корисник на додаток за неџа и помош од страна на друго лице има право на надомест на износот што како обврзник на плаќањето придонес од личниот доход за социџално осигурување го платил за лицето кое му дава неџа и помош со кое склучил договор за работен однос.

Надоместот од став 1 на овој член не може да биде поголем од износот на придонесот на основната што џа сочинува додатокот за неџа и помош од страна на друго лице на кој воениот инвалид има право.

4. Ортопедски додаток

Член 46

Право на ортопедски додаток има воен инвалид кому му е утврден воениот инвалидитет поради потешки оштетувања на организмот што се непосредна последица од здобиена рана, повреда, озледа или болест што предизвикала ампутациџа на екстремитет, или тешко оштетување на функциџата на екстремитет, како и поради потполно губење на видот на двете очи.

Оштетувањата на организмот од став 1 на овој член се распоредуваат во четири степени според тежината, видот и причината на оштетувањето.

Член 47

Основа за определување на височината на ортопедскиот додаток е месечниот износ на личната инвалиднина на воениот инвалид од I група.

Ортопедскиот додаток изнесува месечно:

1) за прв степен	28,93% од основата;
2) за втор степен	22,08% од основата;
3) за трет степен	14,22% од основата;
4) за четврт степен	6,88% од основата.

Ортопедскиот додаток од став 2 точка 1 на овој член му се зголемува за 25% на воениот инвалид каџ коџо постои комбинациџа на повеќе оштетувања од прв степен.

5. Постоџан инвалидски додаток

Член 48

Постоџаниот инвалидски додаток за воените инвалиди со живеалиште во странство се определува зависно од групата на воениот инвалидитет, степенот на додатокот за неџа и помош од страна на друго лице, степенот на ортопедскиот додаток во кои е распореден воениот инвалид и имотната состоџба на воениот инвалид.

Постоџаниот инвалидски додаток за корисникот на семеџна инвалиднина со живеалиште во странство се определува зависно од бројот на соуживателите и од имотната состоџба на корисникот на семеџна инвалиднина.

Месечниот износ на постоџаниот инвалидски додаток за воение инвалиди и за корисниците на семеџна инвалиднина со живеалиште во странство го утврдува Соџузниот извршен совет во согласност со критериумите од ст. 1 и 2 на овој член.

6. Усогласување на инвалиднината, додатокот за неџа и помош од страна на друго лице, ортопедскиот додаток и постоџаниот инвалидски додаток

Член 49

Месечните парични износи на личната и на семеџната инвалиднина, на додатокот за неџа и помош од страна на друго лице и на ортопедскиот додаток се зголемуваат од 1 јануари текуштата година за процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социџалистичка Федеративна Република Југославиџа во претходната година.

Месечните парични износи на личната и на семеџната инвалиднина, на додатокот за неџа и помош од страна на друго лице и на ортопедскиот додаток, утврдени според став 1 од овој член, се зголемуваат од 1 јуни текуштата година за 50%, од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социџалистичка Федеративна Република Југославиџа во првото полугодие на текуштата година, во однос на просечниот месечен личен доход во Социџалистичка Федеративна Република Југославиџа од претходната година, што претставува аконтациџа на зголемувањето според одредбата на став 1 од овој член во наредната година.

Зголемувањето според одредбата на став 2 од овој член не се применува на паричните примања на воените инвалиди и на корисниците на семеџна инвалиднина со живеалиште во странство.

Функционерот кој раководи со соџузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди ги утврдува месечните износи на паричните примања според одредбите од ст. 1 и 2 на овој член врз основа на официџалните податоци на соџузната организациџа надлежна за работи на статистиката.

Член 50

Во случаџ на промена на паритетот на динарот во однос на странските валути, на воен инвалид и на корисник на семеџна инвалиднина со живеалиште во странство паричните примања им се исплатуваат

во валутата и во износите што им се исплатувани според овој закон до денот на промената на паритетот на динарот.

Ако поради промената на курсот на динарот во однос на странските валути паричните примања од став 1 на овој член, со примена на член 32 ст. 2 и 3 и на член 49 став 1 од овој закон, не пораснат за период подолг од една година или поради промената на важечкиот курс на динарот се намалат за 8%, Сојузниот извршен совет тие парични примања може да ги зголеми за текуштата година, земајќи го предвид односот на порастот на паричните примања на корисникот на истите основни права спрема порастот на трошоците на животот во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и порастот на трошоците на животот во земјите во кои живеат тие лица.

7. Здравствена заштита и парични надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита

Член 51

Воениот инвалид има право на здравствена заштита според овој закон во обемот што е пропишан за работниците — осигуреници на самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје има живеалиште.

Член 52

Корисниците на семејна инвалиднина, децата на воени инвалиди од I до VII група што ги исполнуваат условите од член 33 став 1 точка 2 на овој закон, брачниот другар на воен инвалид од I и II група и брачниот другар на воен инвалид од III и IV група кому му е признато правото на додаток за неа и помош од страна на друго лице, имаат право на здравствена заштита во обемот што е пропишан за членовите на семејството на работниците — осигуреници на самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје имаат живеалиште.

Член 53

Воените инвалиди и лицата од член 52 на овој закон го остваруваат правото на здравствена заштита утврдено со овој закон во самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје имаат живеалиште, на начинот и по постапката што се пропишани во таа заедница.

Член 54

На воениот инвалид, кој според прописите во областа на здравството има право на здравствена заштита по друга основа, му се обезбедуваат формите на здравствена заштита пропишани за работниците — осигуреници на самоуправната интересна заедница, на здравството на чиешто подрачје има живеалиште, кои не се опфатени со прописите врз основа на кои има право на таа заштита.

На лицето од член 52 на овој закон, кое според прописите во областа на здравството има право на здравствена заштита по друга основа, му се обезбедуваат формите на здравствена заштита пропишани за членовите на семејствата на работниците — осигуреници на самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје има живеалиште кои не се опфатени со прописите врз основа на кои има право на таа заштита.

Член 55

Воениот инвалид кој е во работен однос има право на надомест на личниот доход за време на спреченоста за работа ако:

1) поради болест или повреда привремено е неспособен за работа, односно ако заради лекување и

медицински испитувања е сместен во стационарна здравствена или друга специјализирана организација на здружен труд;

2) е спречен да работи поради определено лекување или медицински испитувања што не можат да се вршат надвор од неговото работно време;

3) е упатен на бањско и климатско лекување;

4) е изолиран како бацилоносител или поради појава на заразна болест во неговата околина.

Основа за надоместот на личниот доход од став 1 на овој член е просечниот месечен личен доход што воениот инвалид го остварил во претходната година пред годината во која настапила спреченоста за работа.

Во случаите на спреченост за работа од став 1 на овој член, воениот инвалид има право на надомест на личниот доход во височина од 100% од основата за надомест.

Во поглед на траењето на спреченоста за работа во случаите од став 1 на овој член се применуваат прописите за здравствено осигурување кои важат за работниците — осигуреници на самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје воениот инвалид има живеалиште.

Член 56

Ако со општ акт на организација на здружен труд, односно на самоуправната интересна заедница на здравството е пропишан надомест на личниот доход за време на спреченоста за работа во височина помала од височината пропишана во член 55 став 3 од овој закон, таа организација односно заедница ќе му исплати на воениот инвалид надомест на личниот доход во височината пропишана во член 55 став 3 од овој закон, а разликата ќе ја надомести од надлежниот орган кој за правата според овој закон решава во прв степен.

Член 57

На воен инвалид корисник на пензија или на паричен надомест за телесно оштетување според прописите за пензиското и инвалидското осигурување тие примања му се исплатуваат во ненамален износ додека се наоѓа во здравствена или во друга специјализирана организација на здружен труд во која му се обезбедени сместувања и исхрана.

Ако во самоуправната интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување е пропишано дека корисникот на пензија односно на паричен надомест за телесно оштетување според прописите за пензиско и инвалидско осигурување нема право на тие примања во полн износ додека се наоѓа во стационарна здравствена или во друга специјализирана организација на здружен труд во која му се обезбедени сместување и исхрана, заедницата ќе му го исплати на корисникот на тие примања — воен инвалид полниот износ на пензијата односно на паричниот надомест за телесно оштетување, а разликата ќе ја надомести од надлежниот орган кој за правата според овој закон решава во прв степен.

Член 58

Воен инвалид на кого по позод користењето на правото на здравствена заштита надвор од неговото живеалиште му е определен придружник, за време на патувањето и престојот во друго место, има право на надомест за исхрана и сместување и за придружникот во височината што е утврдена врз основа на член 73 од овој закон, ако надоместот за исхрана и сместување за придружникот не се обезбедува во самоуправната интересна заедница на здравството на чие подрачје има живеалиште.

Член 59

Воениот инвалид не учествува во трошоците за користење на здравствена заштита, освен за користење на лекови и незадолжителна имунизација.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, кога воениот инвалид користи лекување со примена на природниот фактор според прописите за здравствено осигурување и здравствена заштита, не се ослободува од учество во трошоците за тоа лекување, ако учеството е утврдено со тие прописи.

Надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина и ги надомести на организацијата на здружен труд, која му дала услуги на воениот инвалид, износите пропишани во самоуправната интересна заедница на здравството на име учество на осигуреникот во трошоците на здравствените услуги.

Одредбите од ст. 1 до 3 на овој член се применуваат и на корисниците на семејна инвалиднина според овој закон, кои тоа право го оствариле како членови на семејството на паднат борец.

8. Бањско и климатско лекување

Член 60

Воениот инвалид, под условите пропишани со овој закон и со пропис донесен врз основа на овој закон, има право на бањско и климатско лекување.

Член 61

Бањско и климатско лекување, во смисла на овој закон, е лекувањето што е неопходно како продолжение на лекувањето од болестите што се пропишани како индикации за тоа лекување, а кое се врши во специјализирани здравствени организации на здружен труд во кои при лекувањето се применува и природен фактор, односно во други здравствени организации на здружен труд во кои лекувањето се врши претежно со природен фактор.

Член 62

Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, во согласност со основите за склучување на договори што ќе ги утврди сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, склучува договори за бањско и климатско лекување на воените инвалиди со организациите од член 61 на овој закон.

Со договорите од став 1 на овој член особено се утврдуваат обемот и квалитетот на здравствените и на другите услуги што тие организации им ги даваат на корисниците, цените на тие услуги и други меѓусебни права и обврски.

Договорите од став 1 на овој член не можат да се склучат под понеповолни услови од условите под кои оваа форма на здравствена заштита им се обезбедува на осигурениците — работници.

9. Бесплатно и повластено возење

Член 63

Воениот инвалид и корисникот на семејна инвалиднина имаат право на бесплатно возење во внатрешниот сообраќај со железница, брод и автобус кога од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина е упатен или повикан во друго место заради преглед пред лекарска комисија или користење на бањско и климатско лекување според овој закон.

Ако на релацијата на која треба да се изврши патувањето не се врши превоз со средствата за јавен сообраќај, лицата од став 1 на овој член имаат

право на паричен надомест на трошоците на превозот.

Член 64

Воениот инвалид има право на повластено возење во внатрешниот сообраќај со железница, брод, автобус и авион, и тоа:

1) за три патувања годишно со железница, со брод и автобус — со повластица од 75% од редовната цена;

2) за две патувања годишно со авион — со повластица од 50% од редовната цена.

Член 65

Корисникот на семејна инвалиднина има право на едно бесплатно патување годишно со железница, брод и автобус заради посета на гробот на паднат борец на кого му се признати правата по овој закон, а кој не е закопан во местото на живеалиштето на корисникот на семејна инвалиднина.

Корисникот на семејна инвалиднина има право на бесплатно возење и за придружникот кога го користи правото од став 1 на овој член ако според оцената на надлежниот лекар поединец му е потребен придружник за време на патувањето.

Член 66

Корисникот на семејна инвалиднина има право на едно повластено возење годишно во внатрешниот сообраќај со железница, брод или автобус, со повластица од 75% од редовната цена.

Член 67

Под едно патување во смисла на чл. 64 до 66 на овој закон се подразбира заминувањето од појдовното во упатното место (возење во заминување) и враќањето од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење во враќање).

Член 68

Кога воен инвалид од I до IV група, кому му е признато право на додаток за нега и помош од страна на друго лице, патува заради остварување односно користење на право според овој закон, има право на бесплатно возење и за лицето кое за време на патувањето му дава нега и помош.

Воениот инвалид од став 1 на овој член има право на бесплатно возење за придружникот и кога користи повластено возење според овој закон.

Воениот инвалид кому му е определен придружник за време на патувањето заради користење на бањско и климатско лекување има право на бесплатно возење и за придружникот, во заминување и враќање.

Кога децата — корисници на семејна инвалиднина до наполнетата 15 година возраст патуваат во друго место затоа што надлежниот орган ги повикал или упатил заради остварување на право според овој закон, имаат право на бесплатно возење за придружникот.

10. Право на патничко моторно возило

Член 69

Воениот инвалид на кого својството на воен инвалид од I група му е признато поради ампутиација или тешки оштетувања на долните екстремитети, изедначени со ампутиација на екстремитет, и воениот инвалид кому својството на воен инвалид од I група му е признато врз основа на губење на видот на обете очи, има право на патничко моторно возило од домашно производство со зафатнина до 1.000 cm³.

Воениот инвалид од став 1 на овој член кој ќе купи патничко моторно возило чија зафатнина е поголема од 1.000 cm³ има право на паричен надомест во височината на цената на возилото од став 1 на овој член.

Воениот инвалид може потврно да го оствари правото на патничко моторно возило според одредбата на став 1 од овој член по истекот на седум години од денот на преземањето на порано применето односно купеното возило.

11. Помош во случај на смрт

Член 70

Во случај на смрт на воен инвалид, семејството со кое живеел во заедничко домаќинство (член 21) има право на помош во еднокретен износ во височина на двомесечниот износ на неговата лична инвалиднина.

Износот на помошта во случај на смрт од став 1 на овој член не може да биде помал од месечниот износ на личната инвалиднина што му припаѓала на воениот инвалид од III група во времето на смртта на воениот инвалид.

Правото од став 1 на овој член може да се оствари ако не е остварено правото на надомест на трошоците за погреб според сојузните закони со кои се уредуваат основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“, на лицата одликувани со Орденот на народен херој, на учесниците на Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година и на лицата одликувани со орденот Караѓорѓева ѕвезда со меџеви.

Членовите на семејството на воен инвалид кој умрел надвор од своето живеалиште на патот кон здравствената организација на здружен труд, во таа организација или при враќањето од таа организација, имаат право на надомест на трошоците на превозот на посмртните останки на воениот инвалид.

12. Надомест за исхрана и сместување

Член 71

Воениот инвалид и корисникот на семејна инвалиднина има право на надомест за исхрана и сместување за време на патувањето и престојот во друго место кога од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина е упатен или повикан во друго место заради преглед пред лекарска комисија или за време на патувањето заради користење на правото на бањско и климатско лекување според овој закон.

Правото на надоместот од став 1 на овој член го има и лицето кое поднело барање за признавање на својство на воен инвалид или на правото на семејна инвалиднина според овој закон ако со конечното решение му е признато тоа својство односно право.

Кога воениот инвалид од I и IV група, кому му е признато правото на додаток за нега и помош од страна на друго лице, патува заради остварување односно користење на правата според овој закон, има право на надомест за исхрана и сместување за време на патувањето и престојот во другото место за лицето кое за време на патувањето му дава нега и помош.

Воениот инвалид кому му е определен придружник за време на патувањето заради користење на бањско и климатско лекување има право на надомест за исхрана и сместување за време на патувањето и престојот во другото место и за придружникот, во заминувањето и враќањето.

Кога деца — корисници на семејна инвалиднина до наполнета 15 година патуваат во друго место по-

ради тоа што надлежниот орган ги упатил односно ги повикал заради остварување на правата според овој закон, имаат право на надомест за исхрана и сместување за време на патувањето и престојот во другото место за придружникот.

Член 72

Воениот инвалид кому му е признаено правото на додаток за нега и помош од страна на друго лице и воениот инвалид кому не му е признаено тоа право, а чијашто вкупна здравствена состојба според мислењето на лекарската комисија, е таква што му е неопходна постојана нега и помош од страна на друго лице и чијашто вкупна неспособност е еднаква на неспособноста на воениот инвалид од I група, има право на надомест на трошоците за исхрана и сместување за лицето кое му дава нега и помош за време на бањско и климатско лекување во специјализирана здравствена организација на здружен труд во која во лекувањето се применува и природниот фактор односно во здравствената организација на здружен труд во која лекувањето се извршува главно со природен фактор, ако таа организација не обезбедува нега и помош од страна на друго лице.

13. Посебни одредби

Член 73

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува прописи: за медицинските индикации за распоредување на воените инвалиди од I до IV група според степенот на потребата за нега и помош од страна на друго лице и групата на воениот инвалидитет; за оштетувањата на организмот врз основа на кои воениот инвалид има право на ортопедски додаток и за распоредувањето на тие оштетувања во степени; за индикациите и контраиндикациите за бањско и климатско лекување на воените инвалиди, за траењето на тоа лекување, за условите, постапката и начинот на остварувањето на тоа право; за начинот на остварување и користење на правото на бесплатно и повластено возење, на надомест на трошоците за превоз и на надомест на трошоците за превоз на посмртните останки на воените инвалиди; за оштетувања на организмот врз основа на кои воениот инвалид има право на моторно возило и за видот на моторното возило; за височината и условите на користење на надоместот за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, го прибавено мислење од сојузниот орган на управата, надлежен за работи на финансите, го пропишува начинот на исплата на инвалидината, додатокот за нега и помош од страна на друго лице, ортопедскиот додаток и другите парични примања според овој закон, како и начинот на водење евиденција за извршените исплати и доставување на извештаи за потрошените средства според овој закон.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди може да пропише специјални помагала за воените инвалиди кај кои постои губење на видот на обете очи.

Член 74

Инвалиднината и ортопедскиот додаток можат да бидат предмет на извршување или обезбедување:

- 1) до половината — за обврски на законското издржување;
2. до третината — за други обврски.

Глава VII

КОРИСТЕЊЕ И ПРЕСТАНОК НА ПРАВО

Член 75

Својството на воен инвалид може да се стекне само врз основа на оштетување на организмот што настанало поради рана, повреда или озледа здобие-на под околностите од чл. 5, 6, 8, 11 и 13 на овој закон која оставила видни траги.

Под видни траги, во смисла на став 1 од овој член, се подразбираат јасно видливи траги на површината на телото и видливи оштетувања на внатрешните органи утврдени со соодветни дијагностички методи.

Член 76

Странецот од член 9 на овој закон може да оствари права според овој закон под услов, врз основа на оштетување на организмот по кое му е признато тоа својство, да не ги остварува правата од странска држава.

Член 77

Воениот инвалид има право на инвалиднина, додаток за неа и помош од страна на друго лице, ортопедски додаток и постојан инвалидски додаток од денот на исполнувањето на условите пропишани со овој закон за признавање на тие права, ако барањето го поднел во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите, односно од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, ако барањето го поднел по истекот на тој рок.

Членот на семејството на паднат борец, членот на семејството на лице кое загинало или умрело од последици на рана, повреда, озледа или болест здобие-на под околностите од чл. 11 до 13 на овој закон и членот на семејство на воен инвалид од I до VII група има право на семејна инвалиднина, зголемена семејна инвалиднина и постојан инвалидски додаток од денот на исполнувањето на условите пропишани со овој закон за признавање на тие права, ако барањето го поднел во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите, односно од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, ако барањето го поднел по истекот на тој рок.

Правото на здравствена заштита, бањско и климатско лекување, бесплатно и повластено возење, надомест за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место и правото на патничко моторно возило може да се користи само кога решението за признавање на правото на инвалиднина ќе стане конечно.

Член 78

Ако мирновременски воен инвалид за исто оштетување на организмот стекне право на паричен надомест за телесно оштетување или инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, по сопствениот избор може да го користи правото на лична инвалиднина, додаток за неа и помош од страна на друго лице и ортопедски додаток според овој закон, или правото на паричен надомест за телесно оштетување односно на инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување.

Мирновременски воен инвалид што ќе го избере и користи правото на паричен надомест за телесно оштетување или инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, може да ги оствари другите права според овој закон, освен правото на лична инвалиднина, додаток за неа и помош од страна на друго лице и ортопедски додаток.

Член 79

Ако воен инвалид од војните за исто оштетување на организмот стекне право на паричен надомест за телесно оштетување според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, може по сопствениот избор да го користи правото на лична инвалиднина според овој закон или правото на паричен надомест за телесно оштетување според прописите за пензиско и инвалидско осигурување.

Член 80

Воен инвалид кој според овој закон има право на додаток за неа и помош од страна на друго лице и ги исполнува условите за остварување на правото на овој додаток или друго слично право по иста или друга основа според други прописи, може по сопствениот избор да го користи правото на тој додаток само според овој закон или според друг пропис.

Член 81

Ако мирновременски воен инвалид стекне право на паричен надомест за телесно оштетување или инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување врз основа на ново оштетување на организмот врз кое не влијаел неговиот поранешен воен инвалидитет, и понатаму ќе ги користи правата според овој закон.

Ако мирновременски воен инвалид стекне право на инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување врз основа на ново оштетување на организмот врз кое влијаел неговиот поранешен воен инвалидитет, и понатаму ќе ги користи правата според овој закон, во следните случаи:

1) ако новото оштетување на организмот настанало како последица од повреда на работа или како последица од професионално заболување во смисла на прописите за пензиско и инвалидско осигурување;

2) ако новото оштетување на организмот настанало како последица од болест или повреда надвор од работата, под услов да поминал, како мирновременски воен инвалид, до настапувањето на новото телесно оштетување, најмалку пет години во работен однос со полно работно време.

Мирновременскиот воен инвалид кој не ги исполнува условите од став 2 на овој член, додека го користи правото на инвалидска пензија, не може според овој закон да го оствари правото на лична инвалиднина, додаток за неа и помош од страна на друго лице и ортопедски додаток.

Член 82

Одредбите од чл. 78, 79 и 81 на овој закон ќе се применуваат и тогаш кога корисникот на паричен надомест за телесно оштетување или на инвалидска пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување подоцна ќе стекне својство на воен инвалид според овој закон.

Член 83

Одредбите од чл. 78, 79, 81 и 82 на овој закон ќе се применуваат и во однос на правото на семејна инвалиднина на членовите на потесното семејство и на родителите на лицата наведени во тие членови, по нивната смрт.

Членовите на потесното семејство односно родителите од став 1 на овој член, што го користат правото на семејна пензија, според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, не можат да ги користат ни другите права според овој закон.

Член 84

Воените инвалиди и корисниците на семејна инвалиднина кои користат права според овој закон се

должни да ја пријават кај надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина промената што влијае врз користењето и престанокот на тие права.

Член 85

Правата според овој закон можат да се користат додека постојат условите за користење на тие права, пропишани со овој закон.

Член 86

Правата според овој закон не можат да се пренесат врз друго лице.

Член 87

Правата според овој закон што се стекнуваат по основа на рана, повреда или озледа не застаруваат.

Во поглед на застареноста на паричните примања според овој закон што втасуваат месечно се применуваат одредбите на сојузниот закон со кој се уредува застареноста на побарувањата.

Еднократните парични примања според овој закон застаруваат за две години.

Член 88

Правото на семејна инвалиднина и другите права според овој закон им престануваат на брачниот другар и на децата со денот на стапувањето во брак, освен ако тие права ги стекнале односно ги задржале по основа на неспособност за стопанисување.

Правото на семејна инвалиднина и другите права според овој закон му престануваат на брачниот другар кој не ги врши родителските должности спрема децата со кои ја користи семејната инвалиднина. Ако родителот го продолжи вршењето на родителската должност, може да продолжи да ги користи тие права за време додека децата користат семејна инвалиднина.

Член 89

Правата според овој закон ги губат воените инвалиди и членовите на семејството на паднат борец и на воен инвалид, ако се осудени со правосилна судска пресуда поради делата предвидени во член 31 став 1 точка 3 од овој закон.

Правата според овој закон ги губат и членовите на семејството на воен инвалид кој го изгубил правото според овој закон поради делата предвидени во член 31 став 1 точка 3 од овој закон.

Воениот инвалид односно членот на семејството на паднат борец и на воен инвалид на кого со амнестија или со помилување му се укинати правните последици на осудата, може да ги оствари правата според овој закон најрано од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на актот за амнестија или помилување.

Член 90

Воените инвалиди и корисниците на семејна инвалиднина што се осудени со правосилна судска пресуда на казната затвор подолго од шест месеци за кривични дела против основите на социјалистичкото самоуправно општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, како и за кривични дела против стопанството и единството на југословенскиот пазар, не можат да ги користат правата стекнати според овој закон додека се наоѓаат на издржување на казната.

Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина може да одобри на членовите на семејството на воен инвалид од I до VII група, кој се наоѓа на издржување на казната затвор подолго од шест месеци за кривичните дела од став 1 на овој член, за тоа време да им се исплатува износот на семејната инвалиднина.

Ако против воен инвалид или корисник на семејна инвалиднина се води кривична постапка за кривичните дела наведени во став 1 на овој член, за времето додека се наоѓа во притвор, на семејството на воениот инвалид и на семејството на корисникот на семејна инвалиднина им се исплатува половина од неговата инвалиднина и од ортопедскиот додаток. Запрената половина ќе му се исплати на воениот инвалид односно на корисникот на семејна инвалиднина, ако кривичната постапка со правосилна одлука биде запрена или ако воениот инвалид односно корисникот на семејна инвалиднина со правосилна пресуда биде ослободен од обвинението, односно ако обвинението против него биде одбиено, но не поради ненадлежноста на судот.

Глава VIII

ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА

Член 91

За правата според овој закон решава надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Член 92

Фактот дека раната, повредата или озледата е здобиена под околностите од чл. 5, 6, 8, 11 и 13 од овој закон се утврдува само со писмени доказни средства. Изјавата на странката и на други лица, без оглед на тоа во каква форма е соопштено, не се смета како писмено доказно средство.

Како писмени доказни средства, во смисла на став 1 од овој член, за утврдување на фактот дека раната, повредата или озледата е здобиена под околностите од член 5 став 1 точка 2 на овој закон се смета и медицинската документација за нивното лекување непосредно по војната, а најдоцна до 15 мај 1946 година.

Член 93

Фактот дека болеста настапила под околностите од член 12 на овој закон се утврдува само врз основа на медицинска документација која потекнува од времето на службата во вооружените сили или од периодот од 30 дена по отпуштањето од вооружените сили.

Член 94

Барањето за признавање на својството на воен инвалид од војните врз основа на оштетување на организмот настанато поради болест здобиена под околностите од член 5 точка 2, член 6 точка 1 и член 8 став 1 на овој закон, поднесено по 31 декември 1952 година, како и барањето за обнова на постапката по истата основа, нема да се земаат во постапка.

Член 95

Фактот дека лицето од кое членовите на семејството ги изведуваат правата според одредбите на овој закон загинало, умрело или е прогласено за исчезнато под околностите од член 5 точка 2, член 6 точка 1 и член 8 став 1 од овој закон се утврдува само со писмени доказни средства. Изјава на странката и на други лица без оглед на тоа во која форма е соопштена, не се смета како писмено доказно средство.

Член 96

Барање за признавање својството на мирновременски воен инвалид врз основа на оштетување на организмот настанато поради болест здобиена под околностите од член 12 ст. 1 до 3 на овој закон може да се поднесе веднаш по отпуштањето од вооружените сили, а најдоцна во рок од пет години од денот на отпуштањето.

Под отпуштање од вооружените сили се подразбира прекинување на обврската за служење на воениот рок, отпуштање на војници од Југословенската народна армија по отслужувањето на воениот рок или поради неспособност за воена служба и отпуштање на воени обврзници од воени вежби во единиците и установите на вооружените сили, во смисла на прописите за воената обврска, како и отпуштање на питомци на воените школи од школување.

Член 97

Единицата или установата на Југословенската народна армија, надлежна за военото лице што под околностите од член 6 точ. 2 и 3 и член 11 на овој закон во Југословенската народна армија здобило рана, повреда или озледа поради која ќе настапи оштетување на организмот, односно кое под тие околности ќе загине или умре, ќе поведе веднаш, по службена должност, постапка заради утврдување на причините и околностите под кои таквото лице е рането, повредено, озледено, односно загинало или умрено.

Постапка во смисла на став 1 од овој член за воените лица во територијалната одбрана и за другите лица од член 6 точка 2, чл. 11 и член 13 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон, поведува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

По завршената постапка, надлежната воена единица или воена установа односно надлежниот орган ќе му издаде на правно заинтересираното лице уверение за околностите под кои настанал случајот, заради остварување на правата според овој закон.

Член 98

Воениот инвалидитет, правото на додаток за нега и помош од страна на друго лице, правото на ортопедски додаток, правото на патничко моторно возило, како и неспособноста за стопанисување како услов за остварување на правата според овој закон, се утврдуваат врз основа на наодите и мислењата од надлежните лекарски комисии.

Член 99

Лекарската комисија која му дава наод и мислење на органот што во прв степен решава за правата според овој закон ја сочинуваат три члена, од кои најмалку два члена на комисијата се лекарски специјалисти.

Членовите на лекарската комисија од став 1 на овој член ги именува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина. Истиот орган го определува седиштето и подрачјето на работата на таа комисија.

Член 100

Лекарската комисија која му дава наод и мислење на органот што во втор степен решава за правата според овој закон, ја сочинуваат пет членови од кои најмалку четири члена на комисијата се лекари специјалисти.

Членовите на комисијата од став 1 на овој член ги именува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина. Истиот орган го определува седиштето и подрачјето на работата на таа комисија.

Член 101

Воениот инвалид се упатува на бањско и климатско лекување врз основа на одобрение од лекарската комисија односно од комисијата на лекари вештачи.

Лекарската комисија и комисијата на лекари вештачи ги сочинуваат три члена од кои најмалку два члена се лекари.

Членовите на лекарската комисија и на комисијата на лекари вештачи од став 1 на овој член ги именува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина. Истиот орган го определува седиштето и подрачјето на работата на комисијата.

Член 102

За правата според овој закон решава во прв степен надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

По жалбите против решенијата донесени во прв степен решава надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Жалбата го одложува извршувањето на решението.

Член 103

Решението со кое се утврдува воениот инвалидитет, инвалиднината, додатокот за нега и помош од страна на друго лице или ортопедскиот додаток, донесено во прв степен и решението со кое се доделува патничко моторно возило подлежат на ревизија.

Ревизијата ја врши надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина што во втор степен решава за правата според овој закон.

Ако против решението донесено во прв степен е изјавена жалба, за ревизијата и жалбата се решава со исто решение.

Ревизијата го одложува извршувањето на решението.

Ако против решението од став 1 на овој член не е изјавена жалба, органот што го донел тоа решение ќе го достави, заедно со списите на предметот, до органот надлежен за вршење на ревизија, во рок од 8 дена од денот на истекот на рокот за жалба.

Член 104

Во вршењето ревизија надлежниот орган може да даде согласност на првостепеното решение, може да го измени, да го поништи или укине на штета или во корист на странката, ако со тоа не се навредува правото на друго лице.

Надлежниот орган во постапка на ревизија ќе го поништи или укине првостепеното решение и, по правило, сам ќе го реши предметот во корист или на штета на странката, ако утврди дека во првостепената постапка нецелосно или погрешно се утврдени фактите или дека во постапката не се водело сметка за правилата на постапката што би биле од влијание врз решавањето на предметот или ако утврди дека погрешно се оценети доказите или дека од утврдените факти е изведен погрешен заклучок во поглед на фактичката состојба или дека погрешно е применет прописот врз основа на кој е решен предметот.

Првостепениот орган, чие решение во постапката на ревизија е поништено или укинуто и вратено на повторна постапка, донесува ново решение. Новото решение подлежи на ревизија во која се испитува само дали е во согласност со причините поради кои поранешното првостепенно решение е поништено или укинуто.

Во постапката на ревизија надлежниот орган е должен да прибави мислење од лекарската комисија од член 100 на овој закон. Кога е во прашање утврдувањето на инвалидитетот врз основа на болест од член 7 и член 12 став 3 на овој закон и утврдувањето на степенот на оштетувањето на организмот врз основа на кое се стекнува право на додаток за нега и помош од страна на друго лице, лекарската комисија ќе даде наод и мислење по извршениот преглед на воениот инвалид.

Член 105

Ако против решението на првостепениот орган кое подлежи на ревизија не е изјавена жалба, а ревизијата не може да биде извршена во рок од три месеци од денот кога вторстепениот орган го примил предметот, се смета дека е извршена ревизија и дека е дадена согласност на решението.

Член 106

Против решение донесено по жалба, како и против решение донесено во вршењето на ревизија, ако со него е изменето првостепеното решение, може да се води управен спор.

Против решение донесено во постапката на ревизија, со кое решението на првостепениот орган е понишето или укинато и вратено на повторна постапка, не може да се води управен спор, без оглед на тоа дали на првостепеното решение е изјавена жалба.

Член 107

Ако кај воениот инвалид настапат промени што се од влијание врз правата утврдени со конечното решение, воениот инвалид може, по истекот на две години од денот на донесувањето на конечното решение, да поднесе барање за утврдување на нов процент на воениот инвалидитет во врска со настанатата промена.

Со прописот од член 25 став 2 на овој член со кој се уредува утврдувањето на процентот на воениот инвалидитет ќе се утврдат оштетувањата на организмот врз основа на кои може да се поднесе барање за утврдување на нов процент на воениот инвалидитет и пред истекот на рокот од став 1 на овој член.

Барањето од став 1 на овој член нема да се зема во постапка кога својството на воен инвалид е признато врз основа на оштетување на организмот настанато поради болест здобиена под околностите од член 7 и член 12 став 3 на овој закон.

Според барањето поднесено во смисла на став 1 од овој член ќе се поведе постапка ако воениот инвалид го стори како веројатно тоа дека настапила промена од влијание врз утврденото право.

Се смета дека е сторено како веројатно тоа дека настапила промена во смисла на став 4 од овој член ако воениот инвалид за тоа поднесе мислење од лекарот специјалист и ако посебната лекарска комисија што ја именува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, врз основа на тоа мислење и другата медицинска документација, даде мислење дека веројатно настапила промената од став 1 на овој член.

Барањето од став 1 на овој член ќе се отфрли ако не е сторено како веројатно тоа дека настапила промена во смисла на одредбите од овој член.

Против одлуката од став 6 на овој член не може да се изјави жалба.

Член 108

Постапката за решавање за правата според овој закон, окончана со решение против кое нема редовно правно средство во управна постапка, може да се обнови и по истекот на роковите предвидени за обнова на постапката во сојузниот закон со кој се уредува општата управна постапка, освен кога станува збор за барања за признавање на својството на воен инвалид од војните врз основа на болест здобиена под околностите од член 5 точка 2, член 6 точка 1 и член 8 став 1 на овој закон.

Ако барањето за обнова на постапката е поднесено, односно постапката на обнова е поведена во рок од пет години од денот на доставувањето на решението до странката, во постапката на обнова се применуваат прописите што важеле во времето на донесувањето на решението. Ако барањето е поднесено односно постапката на обнова е поведена по истекот на тој рок, во постапката на обнова се применуваат прописите што важат во времето на поднесувањето на барањето за обнова на постапката односно во време на поведувањето на таа постапка по службена должност.

Правата утврдени со решение донесено во постапката обновена во смисла на став 1 од овој член припаѓаат од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето за обнова на постапката односно од денот на донесувањето на решението во обновената постапка поведена по службена должност.

Член 109

Ако ревизијата на решението од член 103 став 1 на овој закон не можела да се изврши во рокот од член 105 на овој закон, поради тоа што воениот инвалид односно корисникот на семејна инвалиднина не пристапил на преглед кај лекарската комисија од член 100 на овој закон, лекарската комисија ги дава наодот и мислењето врз основа на постојната медицинска документација. Тој наод и мислење можат да послужат како причина за обнова на постапката.

Член 110

Решението за правата според овој закон кое станало конечно во управна постапка, може да се укине според правото на надзор, ако со него е повреден законот во корист на поединецот а на штета на општествената заедница, во рок од пет години од денот кога решението станало конечно во управна постапка.

Член 111

Во постапката за остварување на право според овој закон се применуваат одредбите на сојузниот закон со кој се уредува општата управна постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

Во остварувањето на правото според овој закон е допуштена жалба на првостепените одлуки донесени во управни спорови.

Член 112

Решенијата со кои е признато правото на инвалиднина, додаток за неа и помош од страна на друго лице, ортопедски додаток и други парични примања според овој закон се извршуваат по службена должност.

Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина ги извршува решенијата од став 1 на овој член и води евиденција за корисниците и за извршените исплати според овој закон.

За корисниците на правата со живеалиште во странство, решенијата од став 1 на овој член ги извршува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и воените инвалиди.

Член 113

Трошоците на постапката за остварување на правата според овој закон ги поднесува органот што ја води постапката.

Член 114

Во постапката за остварување на правата според овој закон не се плаќа таксата утврдена со сојузен пропис.

Член 115

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува пропис за работата на лекарските комисии во постапката за остварување на правата според овој закон.

Се овластува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди да ги определи органите месно надлежни за решавање за правата според овој закон по барањата на странците што имаат живеалиште во странство.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди ги пропишува условите под кои може да се одобри исплатата на паричните примања според овој закон на лицата со живеалиште во странство.

Глава IX

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПАРИЧНИ СРЕДСТВА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА

Член 116

Средства за остварување и користење на правата пропишани со овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата.

Средствата од став 1 на овој член се користат под условите и на начинот утврден со сојузен закон, доколку со овој закон не е пропишано поинаку.

Член 117

За остварувањето и користењето на правото на здравствената заштита според овој закон обврската на федерацијата се сите трошоци за здравствена заштита на воените инвалиди и на лицата од член 52 на овој закон што на таа заштита не се осигурени според прописите во областа на здравството а за воените инвалиди и за лицата од член 52 на овој закон што се осигурени на здравствена заштита според прописите во областа на здравството во помал обем од обемот пропишан во член 51 односно 52 на овој закон обврската на федерацијата се трошоците за оние форми на здравствената заштита што не се опфатени со прописите врз основа на кои се осигурени на здравствена заштита, а што се пропишани за работниците — осигуреници односно за членовите на семејството на работникот — осигуреник на самоуправната интересна заедница на здравството на чиешто подрачје имаат живеалиште.

Средствата за остварување и користење на здравствена заштита на воените инвалиди и на корисниците на здравствена заштита според овој закон им се надоместуваат на самоуправните интересни заедници на здравството и на заедницата за социјално осигурување на воените осигуреници.

Прописи за критериумите и за начинот на надоместување на средствата на заедниците од став 2 на овој член донесува Сојузниот извршен совет, по прибавено мислење од надлежните органи во републиката односно во автономната покраина и од Сојузот на заедниците за здравство и здравствено осигурување на Југославија.

Средствата наменети за остварување на правата на воените инвалиди на бањско и климатско лекување им се надоместуваат на органите во републиката односно во автономните покраини од член 62 на овој закон, според критериумите и мерилата што ги утврдува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите.

Член 118

Височината на средствата што на самоуправната интересна заедница за здравство ѝ се обезбедуваат за здравствена заштита и за паричен надомест во врска со остварувањето на здравствената заштита според овој закон, се утврдуваат со договор што со таа заедница го склучува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, со кој се уредуваат и другите меѓусебни права и обврски во врска со обезбедувањето на здравствена заштита и со начинот на извршувањето на договорените обврски.

Договорот од став 1 на овој член со заедницата во која се обезбедува здравствена заштита на воените осигуреници го склучува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.

Член 119

Трошоците што произлегуваат од извршувањето на обврските на федерацијата за остварувањето на правата според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата.

Трошоци, во смисла на став 1 на овој член се средствата што ѝ се плаќаат на службата на општественото книговодство и на организацијата на здружен труд за поштенски, телеграфски и телефонски сообраќај за услугите за исплати на паричните примања според овој закон, како и средствата што на име услуги за извршените исплати ѝ се плаќаат на банката, преку која се врши исплата на паричните примања според овој закон на воените инвалиди и на корисниците на семејната инвалидина со живеалиште во странство.

Трошоци, во смисла на став 1 од овој член, се и паричните надомести за работата на членовите на лекарските комисии што им даваат наод и мислење на органите што решаваат за права според овој закон.

Член 120

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди врши надзор над спроведувањето на овој закон и на прописите донесени врз основа на него.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди му дава на надлежниот орган во републиката односно автономната покраина задолжителни инструкции за извршувањето на работите за чие извршување се овластени со овој закон.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди има право и должност самиот да изврши непосреден надзор над применувањето на одредбите од овој закон, ако утврди дека надлежниот орган во републиката односно автономната покраина не го врши тој надзор, а неизвршувањето може да предизвика потешки штетни последици.

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди е должен да го извести Сојузниот извршен совет за надзор што ќе го изврши во смисла на став 3 од овој член.

Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина се должни на надлежниот сојузен орган да му доставуваат извештаи за спроведувањето на одредбите од овој закон и на прописите донесени врз основа на него.

Сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите ги врши инспекциските работи над користењето на средствата наменети за остварување на правата според овој закон, со овластувањата утврдени со сојузен закон.

Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, во рамките на своите права и должности, врши контрола над трошењето на

средствата наменети за остварување на правата според овој закон и за тоа го известува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.

Глава X

НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 121

Лицето на кое му е исплатено парично примање според овој закон на кое немало право, должно е да го врати примениот износ:

1) ако врз основа на неточни податоци за кои знаело или морало да знае дека се неточни, или на друг противправен начин, остварило парично примање според овој закон што не му припаѓа или остварило парично примање во поголем износ отколку што му припаѓа;

2) ако остварило парично примање поради тоа што не ги пријавило настанатите промени што влијаат врз губењето, престанокот или обемот на некое право, а знаело или морало да знае за тие промени;

3) ако примило паричен износ поголем од оној што му е определен со решението.

Побарувањето од став 1 на овој член застарува со истекот на рокот определен со сојузен закон со кој се уредува застареноста на побарувањата за односниот вид побарувања. Овие рокови почнуваат да течат од денот кога во управна постапка станало конечно решението со кое е утврдено дека исплатуваното примање не припаѓа или дека припаѓа во помал обем (став 1 точ. 1 и 2) односно од денот кога е извршена последната неправилна исплата (став 1 точка 3).

Лицето од став 1 на овој член е должно да го врати паричното примање најмногу во износот примен за последните три години, сметајќи од последната исплата на која немало право.

Побарување на федерацијата спрема лицето и според основата од став 1 на овој член постои без оглед дали решението, со кое на тоа лице му е признато правото, е поништено или укинато.

Глава XI

ПРИМЕНА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ОВОЈ ЗАКОН ЗА ВРЕМЕ НА ВОЕНА СОСТОЈБА

Член 122

За време на воена состојба се применуваат одредбите од овој закон, ако со одредбите на чл. 123 до 128 од овој закон не е поинаку определено.

Член 123

За време на воена состојба, на воените инвалиди им се обезбедуваат следните основни права:

- 1) лична инвалиднина;
- 2) додаток за нега и помош од страна на друго лице;
- 3) ортопедски додаток.

За време на воена состојба, на членовите на семејството на паднат борец и на членовите на семејството на воен инвалид, по неговата смрт, и на лицата изедначени во правата со тие лица, им се обезбедува семејна инвалиднина и зголемена семејна инвалиднина.

Член 124

Во постапката за остварување на правата на воен инвалид од војните за време на воена состојба

врз основа на оштетување на организмот здобиено под околностите од член 5 точка 1 на овој закон, оштетувањето на организмот може да се докажува со сите доказни средства.

Член 125

За време на воена состојба не се врши ревизија на решенијата донесени според одредбите на овој закон.

Ревизија на решенијата од став 1 на овој член ќе се изврши по престанокот на воената состојба.

Жалбата изјавена на решението од став 1 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 126

За време на воена состојба воените инвалиди и корисниците на семејна инвалиднина остваруваат здравствена заштита и други права во врска со остварувањето на здравствената заштита во обемот, на начинот и по постапката според која тие права ги остваруваат осигурениците — работници односно членовите на нивните семејства на територијата на која имаат живеалиште.

Член 127

Начинот на исплатувањето на примањата од член 123 на овој закон, односно исправите врз основа на кои тие примања се исплатуваат, ги пропишува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во согласба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите.

Член 128

Обезбедувањето на паричните средства за остварување на правата предвидени со овој закон, за време на воена состојба, се врши според прописот со кој е уредено финансирањето на федерацијата за време на воена состојба.

Глава XII

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 129

Воениот инвалид од војните на кого тоа својство му е признато до влегувањето во сила на овој закон, го задржува својството на воен инвалид од војните и ги користи правата во обемот и под условите што се пропишани со овој закон, и тоа:

1) воениот инвалид од војните кој според Договорот за мир со Италија станал државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или како државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија имал живеалиште на територијата припоена кон Социјалистичка Федеративна Република Југославија според тој договор, а кој со одлука на италијански државен орган е признат за воен инвалид од војните поради оштетување на организмот во војната од 1914 до 1918 година;

2) воениот инвалид од војните кој станал инвалид при вршењето на воени должности како припадник на италијанската војска во војните од 3 ноември 1935 до 8 септември 1943 година и при враќањето во својот дом, односно во воено заробеништво во кое е одведен пред или непосредно по разоружувањето.

Член 130

Мирновременскиот воен инвалид кому до влегувањето во сила на овој закон, му е признато тоа својство врз основа на одлука на италијанските

вооружени сили за признавање на својството на мирновременски воен инвалид поради оштетување на организмот настанато по демобилизацијата на италијанската вооружена сила по војната од 1914 до 1918 година до 10 јуни 1940 година, го задржува својството на мирновременски воен инвалид и ги користи правата во обемот и под условите што се пропишани со овој закон.

Член 131

Мирновременски воен инвалид кому тоа својство му е признато до влегувањето во сила на овој закон, ако основата за стекнување на тоа својство не е предвидена со овој закон, го задржува својството на мирновременски воен инвалид и ги користи правата во обемот и под условите што се пропишани со овој закон.

Член 132

Корисниците на семејна инвалиднина, на кои тоа право им е признато до влегувањето во сила на овој закон, по смртта на лицето од чл. 130 и 131 на овој закон и од член 108 на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), ги користат правата во обемот и под условите што се пропишани со овој закон.

Член 133

Барањето за признавање својството на воен инвалид од војните врз основа на болест здобиена под околностите од член 5 точка 2, член 6 точка 1, член 7 и член 8 став 1 на овој закон, кое до 1 јули 1963 година не е окончано со правосилно решение, ќе се реши под условите, на начинот и по постапката што беа предвидени со прописите што важеа до тој ден.

Член 134

Барањата за признавање својството на воен инвалид и правото на семејна инвалиднина, поднесени до влегувањето во сила на овој закон, ќе се решат под условите, на начинот и по постапката што беа предвидени со прописите што беа во сила до влегувањето во сила на овој закон.

Член 135

Барање за признавање својството на мирновременски воен инвалид врз основа на рана, повреда или озледа здобиена пред влегувањето во сила на овој закон, под околностите од член 4 став 1 на овој закон и член 4 став 2 точка 1 на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), ако тоа својство не може да се оствари според одредбите на овој закон, може да се поднесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Барање за признавање својството на мирновременски воен инвалид врз основа на болест здобиена по влегувањето во сила на овој закон, под околностите од член 5 став 1 на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), ако тоа својство не може да се оствари според одредбите на овој закон, може да се поднесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Лицето кое на денот на влегувањето во сила на овој закон се затече на служба во вооружените сили, може да го поднесе барањето од став 2 на овој член веднаш по отпуштањето од вооружените сили, а најдоцна во рок од една година од денот на отпуштањето.

Барањата поднесени според одредбите на ст. 1 до 3 на овој член ќе се решаваат според прописите што беа во сила до влегувањето во сила на овој закон.

Член 136

Воениот инвалид кому му е дадено на употреба моторно возило врз основа на член 59 од Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), не е должен да го врати тоа возило, а право на друго патничко моторно возило, според овој закон, стекнува по истекот на рокот од седум години од денот на добивањето на моторното возило на употреба според тој закон.

Член 137

Ревизијата и жалбата не го одложуваат извршувањето на решението донесено во прв степен според одредбите на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 138

Одредбите на чл. 51 до 59 и на член 117 ст. 1 и 2 од овој закон што се однесуваат на здравствена заштита ќе се применуваат од 1 јануари 1983 година.

Член 139

Надлежните органи во републиката односно во автономната покраина, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, на надлежните самоуправни интересни заедници за здравство ќе им достават податоци за корисниците на правото на здравствена заштита според Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81).

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди ги утврдува податоците што надлежните органи во републиката односно во автономната покраина треба да ги достават во смисла на став 1 од овој член до надлежните самоуправни интересни заедници за здравство.

Член 140

Со денот на почетокот на примената на овој закон престанува да важи Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), освен одредбите на чл. 43 до 51, чл. 94 до 100 и на член 102, како и одредбите на член 63 став 2, ако се однесуваат на здравствената заштита според тој закон, што ќе се применуваат до 31 декември 1982 година.

Прописите донесени врз основа на овластувањата од Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81), остануваат во сила до почетокот на применувањето на овој закон.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, прописите донесени за извршување на одредбите што се однесуваат на здравствената заштита според Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81) престануваат да важат на 31 декември 1982 година.

Член 141

Овој закон ќе се применува по истекот на шесеттиот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 142

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

720.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА БОРЦИТЕ ОД ШПАНСКАТА НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНА И РЕВОЛУЦИОНЕРНА ВОЈНА ОД 1936 ДО 1939 ГОДИНА

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 127
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА БОРЦИТЕ ОД ШПАНСКАТА НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНА И РЕВОЛУЦИОНЕРНА ВОЈНА ОД 1936 ДО 1939 ГОДИНА

Член 1

Во Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 40/73, 33/76 и 32/81) пред член 1 се додава нова глава прва, која гласи: „I. Уводна одредба“.

Член 2

Во член 1 се додава нов став 1, кој гласи:

„Со овој закон се уредуваат основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година и на членовите на нивните семејства.“

Досегашниот став 1 станува став 2.

Во досегашниот став 2 кој станува став 3 зборовите: „Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди“ се заменуваат со зборовите: „Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди“.

Член 3

Досегашната глава прва станува глава втора.

Член 4

Член 2 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец ги има следните основни права:

1) право на здравствена заштита и паричен надомест во врска со остварувањето на здравствената заштита;

- 2) право на бањско и климатско лекување;
- 3) право на додаток кон пензијата;
- 4) право на постојано месечно парично примање;
- 5) право на годишно парично примање за закрепнување;
- 6) право на бесплатно и повластено возење;
- 7) право на годишен одмор.“

Член 5

Член 3 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на шпански борец имаат право на здравствена заштита.“

По смртта на шпанскиот борец, членовите на неговото семејство ги имаат следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита;
- 2) право на додаток кон пензијата;
- 3) право на постојано месечно парично примање;
- 4) право на надомест на трошоците за погреб.

Членови на семејството на шпански борец во смисла на овој закон, се:

1) брачниот другар, децата родени во брак или вон бракот и посвоените деца како и посиноците и внуците без родители што ги издржувал шпанскиот борец — до наполнети 15 години возраст односно ако се на школување — до наполнети 26 години, а ако се неспособни за стопанисување, додека трае неспособноста, под услов да настанала пред 15 односно пред 26 години;

2) родителите, како и очувот, макеата и посвоителот.

Неспособноста на децата за стопанисување се утврдува под условите и според постапката што се пропишани за утврдување на неспособноста за стопанисување на членовите на семејството на воените инвалиди според прописите со кои се уредуваат правата на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 6

Во називот на оддел 1 зборовите: „и други права од здравственото осигурување“ се заменуваат со зборовите: „и парични надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита“.

Член 7

Член 4 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец има право на здравствена заштита во обемот пропишан за воените инвалиди.“

Членовите на семејството на шпанскиот борец и членовите на семејството на умрен шпански борец, кои се корисници на постојано месечно парично примање според овој закон, имаат право на здравствена заштита во обемот пропишан за корисниците на семејна инвалиднина според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 8

Член 5 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец кој е во работен однос, за време на привремената спреченост за работа во смисла на прописите за здравствено осигурување, има право на надомест на личниот доход во височина на неговиот просечен месечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред месецот во кој настанала привремената спреченост за работа.“

Шпанскиот борец има право на надомест на личниот доход во височината утврдена во став 1 на овој член и за време на лекување во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана, како и за време на користење на бањско и климатско лекување.

На шпанскиот борец кој е корисник на пензија, додаток кон пензијата, парични надомести според прописите за пензиско и инвалидско осигурување или на постојано месечно парично примање според овој закон, за време на лекувањето во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана му се исплатува пензијата, додатокот кон пензијата, паричниот надомест или постојаното месечно парично примање во ненамален износ.“

Член 9

Во член 6 став 1 запирката по зборот: „борец“ и зборовите: „без оглед на тоа дали има својство на осигурено лице или го нема тоа својство“ се бришат, а зборот: „важат“ се заменува со зборовите: „се пропишани“.

Во став 2 по зборовите: „борец“ се брише пртичката и се додаваат зборовите: „кој здравствено е осигурен како“.

Член 10

Член 7 се менува и гласи:

„Одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци, што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и на корисниците на семејна инвалидина, се применуваат и на шпанските борци и на членовите на нивните семејства.“

Член 11

По член 7 се додава нов оддел 2 со член 7а, кој гласи:

„2. Бањско и климатско лекување

Член 7а

Шпанскиот борец има право на бањско и климатско лекување во обемот што е пропишан за воените инвалиди.

Правото од став 1 на овој член шпанскиот борец го остварува под условите, на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на бањско и климатско лекување.

Ако шпанскиот борец оствари право на бањско и климатско лекување како воен инвалид или како народен херој, не може да го оствари тоа право во истата календарска година и според овој закон.“

Член 12

Досегашните оддели 2 до 6 стануваат оддели 3 до 7.

Член 13

Член 10 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец кој е корисник на пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на неговиот просечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред денот на пензионирањето или, ако е тоа за него поповолно, во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на пензиската основа од која му е определена пензијата.

На шпанскиот борец кој е корисник на пензија, според прописите за пензиско и инвалидско осигу-

рување, на воените осигуреници додатокот кон пензија од став 1 на овој член му се определува во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на платата и другите примања што се земени како основа за определување на неговата пензија.

Износот на пензијата, со додатокот кон пензијата, определен во смисла на ст. 1 и 2 од овој член, не може да биде поголем од износот на најголемиот месечен личен доход на функционер во федерацијата од претходната година.“

Член 14

Член 11 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец кому пензијата определена односно усогласена според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, со додатокот кон пензијата определен во смисла на член 10 од овој закон, му изнесува помалку од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.“

Член 15

Член 12 се менува и гласи:

„По исклучок од одредбите на чл. 10 и 11 од овој закон, шпанскиот борец кој остварил право на пензија со пензиски стаж помал од 15 години и со стаж на осигурување помал од десет години, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година зголемен за 6%.“

Член 16

Член 13 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на умрен шпански борец кои имаат право на семејна пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување односно според прописите за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници имаат и право на додаток кон пензијата, што се определува на истиот начин и во истиот процент како семејната пензија.“

Член 17

Во член 14 зборовите: „Собранието на СФРЈ“, се заменуваат со зборовите: „во федерацијата“.

Член 18

Член 15 се менува и гласи:

„За правото на додаток кон пензијата решава и височината на тој додаток ја определува надлежната самоуправна интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници со истото решение со кое решава за правото на пензија.

Додатокот кон пензијата го исплатува, истовремено со пензијата, надлежната самоуправна интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување, односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници.“

Член 19

Член 16 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец кој не е корисник на пензија или не е во работен однос, ниту самостојно во вид на занимање врши професионална дејност. ниту самостојно со личен труд врши дејност со средствата

на трудот во сопственост на граѓаните, има право на постојано месечно парично примање во височина од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Право на постојано месечно парично примање под условите од став 1 на овој член има и членот на семејството на умрен шпански борец ако, во поглед на годините на староста или неспособноста, ги исполнува условите за остварување на правото на семејна пензија, пропишани со сојузниот закон со кој се уредуваат правата од пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.

Родителите на умрен шпански борец имаат право на постојано месечно парично примање, ако тоа право не го остваруваат брачниот другар и децата.

На брачниот другар на умрен шпански борец, кој е корисник на постојано месечно парично примање, му престанува тоа право со денот на стапувањето во брак.“

Член 20

Член 17 се менува и гласи:

„Височината на постојаното месечно парично примање им се определува на членовите на семејството на умрен шпански борец на начинот и во процентот што се предвидени за определување на семејната пензија според сојузниот закон со кој се уредуваат правата од пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.“

Член 21

Член 19 се менува и гласи:

„За правото на постојано месечно парично примање решава и тоа примање го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.“

Член 22

По член 19 се додава член 19а, кој гласи:

„Шпанскиот борец кој е корисник на постојано месечно парично примање има право на додаток за нега и помош од страна на друго лице во височината и под условите што за осигурениците работници се утврдени во самоуправната интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување на работниците на чие подрачје шпанскиот борец има живеалиште.

Правото на додаток од став 1 на овој член шпанскиот борец го остварува на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на додаток за нега и помош од страна на друго лице.“

Член 23

Член 20 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец има право на годишно парично примање за закрепнување во височина на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 13%.

За правото на годишно парично примање за закрепнување решава и тоа примање го исплатува сојузниот орган на управата надлежен за прашање на борците и на воените инвалиди.“

Член 24

Во називот на новиот оддел 6 зборовите: „со средствата на јавниот сообраќај“ се бришат.

Член 25

Во член 21 уводната реченица се менува и гласи: „Шпанскиот борец има право на:“.

Член 26

Член 21а се брише.

Член 27

Член 23 се менува и гласи:

„Бесплатното и повластеното возење според овој закон се користи според образецот во форма на легитимација што ја пропишува и издава сојузниот орган на управата надлежен за прашање на борците и на воените инвалиди.

Легитимацијата се издава за период од пет години во декември на последната година на важење на легитимацијата која е во употреба.

Ако шпанскиот борец ја загуби легитимацијата, ќе му се издаде нова врз основа на докази дека загубената легитимација е огласена за неважечка во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 28

По член 24 се додава нов оддел 8. со чл. 24а и 24б, кои гласат:

„8. Надомест на трошоците за погреб

Член 24а

Во случај на смрт на шпанскиот борец, членовите на семејството што ќе го погребат умрениот имаат право на надомест на трошоците за погреб во височина на три просечни месечни лични доходи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година.

Ако умрениот шпански борец не го погребат членовите на семејството, правото на надомест од став 1 на овој член го има лицето што ќе го погребат умрениот.

Надоместот од став 1 на овој член го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Правото на членовите на семејството на надомест на трошоците за погреб и на посмртна помош, според прописите за здравствено осигурување, не влијае врз правото на надоместот од став 1 на овој член.

Правото од став 1 на овој член може да се оствари доколку правото на надомест на трошоците за погреб не е остварено според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој, или доколку правото на парична помош во случај на смрт не е остварено според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.

Член 24б

Членовите на семејството, друго лице или општествено — правно лице, што ќе изврши превоз на умрениот шпански борец од местото во кое умрел до местото во кое е погребан, имаат право на надомест фактичните трошоци за тој превоз.

Надоместот од став 1 на овој член го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.“

Член 29

Досегашната глава втора станува глава трета.

Член 30

Член 25 се менува и гласи:

„Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година зголемен за 6%, претставува основа за определување на височината на додатоот кон пензијата од чл. 11 и 12 на овој закон и на постојаното месечно парично примање од член 16 на овој закон.

Височината на основата од став 1 на овој член, височината на годишното парично примање за закрепнување и на надоместот на трошоците за погреб се зголемуваат од 1 јануари текуштата година за процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во претходната година.

Височината на основата за определување на постојаното месечно парично примање, утврдена според одредбата на став 2 од овој член, се зголемува од 1 јули текуштата година за 50% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие текуштата година во однос на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година што претставува аконтација на зголемувањето според одредбата на став 2 од овој член, во наредната година.

Височината на основата од став 1 на овој член и височината на годишното парично примање за закрепнување и на надоместот на трошоците за погреб, во смисла на ст. 2 и 3 од овој член, ги утврдуваат функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистиката.“

Член 31

Член 27 се менува и гласи:

„Средства за остварување и користење на правата пропишани со овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, а се користат на начинот и под условите што се пропишани во сојузниот закон со кој се уредува финансирањето на федерацијата.“

Член 32

Член 28 се менува и гласи:

„Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина води евиденција за исплатите што ги врши врз основа на овој закон.“

Член 33

Член 29 се брише.

Член 34

Член 30 се менува и гласи:

„Шпанскиот борец или членот на семејството на умрен шпански борец не може да ги користи правата пропишани со овој закон за време на издржувањето на казната затвор во траење подолго од шест месеци на која е осуден со правосилна судска пресуда за кривични дела против основите на социјалистичкото самоуправни општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, како и за кривични дела против стопанството и единството на југословенскиот пазар.

Правата пропишани со овој закон не може да ги користи ни шпанскиот борец кој живее во странство и активно дејствува против основите на социјалистичкото самоуправни општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Правата пропишани со овој закон не може да ги користи ни членот на семејството на шпански борец од став 2 на овој член.“

Член 35

Член 30а се менува и гласи:

„Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува

пропис за начинот и постапката за исплата на годишното парично примање за закрепнување на постојаното месечно парично примање, на надоместот на трошоците за погреб и на надоместот на трошоците за превоз на умрен шпански борец, како и за начинот на водењето евиденција за тие исплати за доставување на извештаи за потрошените средства според овој закон.“

Член 36

Член 30б се менува и гласи:

„Шпанскиот борец и членовите на неговото семејство што ги користат правата пропишани со сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“, не можат да ги користат и правата пропишани со овој закон.“

Член 37

Член 30в и досегашната глава трета се бришат.

Член 38

Член 31 се менува и гласи:

„За време на воена состојба, на шпанските борци и на членовите на семејствата на умрени шпански борци им се обезбедува правото на постојано месечно парично примање под условите, на начинот и по постапката што се пропишани со овој закон.

За време на воена состојба, на шпанските борци и на членовите на семејството на шпански борци, како и на членовите на семејството на умрени шпански борци кои се корисници на постојано месечно парично примање им се обезбедуваат здравствена заштита и други права во врска со остварувањето на здравствената заштита во обемот, на начинот и по постапката по која тие права, за време на воена состојба, ги остваруваат воените инвалиди односно корисниците на семејна инвалиднина.

Правата пропишани со овој закон, освен правата од ст. 1 и 2 на овој член, не се обезбедуваат за време на воена состојба.

Средства за остварување на правата од ст. 1 и 2 на овој член се обезбедуваат според прописот со кој е уредено финансирањето на федерацијата за време на воена состојба.

Начинот на исплатата на примањата од стар 1 на овој член го пропишува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите.“

Член 39

Се овластува законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ да утврди пречистен текст на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година.

Член 40

Со денот на почетокот на примената на овој закон престанува да важи Правилникот за користење на бесплатно и повластено возење на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/77).

Член 41

Овој закон ќе се применува по истекот на шее-сетниот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 42

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

721.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА БОРЕЧКИ-ОТ ДОДАТОК

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за боречкиот додаток, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 128
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА БОРЕЧКИОТ ДОДАТОК

Член 1

Во Законот за боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 33/76 и 32/81) во член 1 се додава нов став 1, кој гласи:

„Со овој закон се уредува правото на додаток кон личниот доход остварен врз основа на работен однос (во понатамошниот текст: боречки додаток)“.

Во досегашниот став 1, кој станува став 2, уводната реченица се менува и гласи: „Право на боречки додаток според овој закон имаат:“, а во точ. 1 до 3 зборовите: „на учесниците“ се заменуваат со зборот: „учесници“, а зборовите: „на југословенските државјани“ — со зборовите: „државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Во досегашниот став 2, кој станува став 3, зборовите: „на Југославија“ се заменуваат со зборовите: „на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 2

Член 2 се менува и гласи:

„Лицата од член 1 став 2 на овој закон (во понатамошниот текст: борци) што имаат најмалку 15 години пензиски стаж, од што најмалку 10 години стаж на осигурување според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права од пензиското и инвалидското осигурување, имаат право на боречки додаток додека се во работен однос со полно работно време, ако месечниот износ на личниот доход им е помал од износот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%“.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, право на боречки додаток имаат и борците што, според наодот и мислењето на надлежната лекарска комисија, работат со скратено работно време ако се воени инвалиди или инвалиди на

трудот односно жените што, според прописите имаат право да работат со скратено работно време поради доене или негување на дете.

Во стажот на осигурување од став 1 на овој член се засметуваат во еднократно траење и сите периоди што на борецот му се засметани во посебен стаж во двојно траење.“

Член 3

Во член 3 по став 2 по зборот: „труд“ се додава запирка и зборовите: „друга самоуправна организација или заедница во која е вработен борецот (во натамошниот текст: организација односно заедница)“.

Ст. 3 и 4 се бришат.

Член 4

По член 3 се додава член 3а, кој гласи:
„Основата за определување на боречкиот додаток се зголемува од 1 јануари текуштата година за процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во претходната година.“

Основата за определување на боречкиот додаток, утврдена според одредбата на став 1 од овој член се зголемува од 1 јули текуштата година за 50% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие на текуштата година во однос на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, што претставува аконтација на зголемувањето според одредбата на став 1 од овој член во наредната година.

Основата за определување на боречкиот додаток ја утврдува според одредбите на ст. 1 и 2 од овој член, функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и воените инвалиди, врз основа на официјалните податоци од сојузната организација надлежна за работи на статистиката.“

Член 5

Член 4 се менува и гласи:

„Борецот има право на боречки додаток и за време на привремена невработеност, ако во времето на престанувањето на работниот однос примал боречки додаток и ако има право на паричен надомест според прописите за вработувањето.“

Боречкиот додаток од став 1 на овој член изнесува 50% од износот на боречкиот додаток што му припаѓа на борецот во последниот месец пред престанувањето на работниот однос.

Право на боречки додаток за време на привремена невработеност, во височината определена во смисла на став 2 од овој член, има и борецот кој до престанокот на работниот однос не остварил право на боречки додаток, ако во последниот месец пред престанокот на работниот однос ги исполнувал условите за тој додаток.“

Член 6

Во член 5 зборовите: „од кој и да било вид“ се бришат.

Член 7

Член 6 се брише.

Член 8

Член 7 се менува и гласи:

„За правото на боречки додаток решава надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина (во натамошниот текст: надлежен орган) според седиштето на организацијата односно на заедницата.“

Решението донесено во прв степен со кое се признава правото на боречки додаток подлежи на ревизија.

Во постапката на ревизија сходно се применуваат одредбите за ревизија на решенија од сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 9

Член 8 се менува и гласи:

„Борецот има право на боречки додаток од денот кога ги исполни условите пропишани со овој закон за остварување на правото на боречки додаток, ако барањето за остварување на тоа право е поднесено во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите.

Ако барањето за остварување на правото на боречки додаток е поднесено по истекот на рокот од став 1 на овој член, борецот има право на боречки додаток од првиот нареден месец по поднесувањето на барањето, како и за три месеци одназад.

Ако барањето за остварување на правото на боречки додаток е поднесено пред да се утврди посебниот стаж со решение на надлежниот орган според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права од пензиското и инвалидското осигурување, борецот има право на боречки додаток од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на конечното решение за утврдувањето на посебниот стаж.“

Член 10

По член 8 се додава член 8а, кој гласи:

„Решението со кое е признато правото на боречки додаток и на кое е дадена согласност во постапката на ревизија, надлежниот орган и го доставува на организацијата односно на заедницата заради извршување.“

Член 11

Член 9 се менува и гласи:

„Височината на боречкиот додаток ја определува организацијата односно заедницата која и го исплаќа боречкиот додаток истовремено со личниот доход.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, на борците што се вработени кај работни луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средствата на трудот во сопственост на граѓани, односно кај други лица, како и на привремено невработените борци, боречкиот додаток им го определува и исплатува надлежниот орган.“

Член 12

Член 10 се менува и гласи:

„Месечниот износ на боречкиот додаток се определува и исплатува како аконтација, за секој месец во кој личниот доход на борецот е помал од основата за определување на боречкиот додаток.“

Член 13

Член 11 се менува и гласи:

„Височината на боречкиот додаток конечно се утврдува по истекот на секое тримесечје, врз основа на пресметката на личниот доход што го остварил борецот во односното тримесечје.

За тримесечјето за кое не се изврши пресметка на личниот доход, височината на боречкиот додаток конечно се утврдува врз основа на личниот доход што му е исплатен на борецот, како аконтација, во тоа тримесечје.

Ако при утврдувањето на боречкиот додаток во смисла на став 1 од овој член се установи дека на име аконтација на боречкиот додаток во односното тримесечје е исплатено повеќе од износот на конечно утврдениот боречки додаток односно дека личниот доход на борецот, утврден за тој период, е поголем од основата за определување на боречкиот додаток, разликата се запира при исплатата на личниот доход на борецот во наредното тримесечје.“

Член 14

Член 12 се менува и гласи:

„Средствата за исплата на боречкиот додаток според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, а се користат на начинот и под условите што се пропишани со сојузниот закон со кој се уредува финансирањето на федерацијата.

Надлежниот орган и става на располагање на организацијата односно на заедницата средства за исплата на боречкиот додаток во височина од 50% од износот што организацијата односно заедницата го исплатила на име боречки додаток во изминатото тримесечје.

По истекот на секое тримесечје, надлежниот орган и организацијата односно заедницата вршат пресметка на средствата исплатени на име боречки додаток во тој период.

Врз основа на извршената пресметка, надлежниот орган и ги дозачува на организацијата односно на заедницата средствата во височина на разликата помеѓу аконтацијата од став 2 на овој член и вкупниот износ што организацијата односно заедницата го исплатила на име боречки додаток.

Пресметката во смисла на став 3 од овој член за изминатата година може да се изврши најдоцна до 31 март текуштата година.“

Член 15

По член 12, се додава член 12а, кој гласи:

„Надлежниот орган води евиденција за средствата исплатени на име боречки додаток.“

Член 16

Член 13 се менува и гласи:

„Организациите односно заедниците и работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средствата на трудот во сопственост на граѓани, односно другите лица кај кои борецот е вработен, се должни на надлежниот орган, по негово барање, да му доставуваат податоци за личниот доход на борецот и други податоци потребни за решавање за правото на боречки додаток, односно за определување на височината и за исплатата на боречкиот додаток.“

Член 17

Во член 14 зборовите: „општински органи на управата се грижат“ се заменуваат со зборовите: „орган се грижи“, зборот: „имаат“ — со зборот: „има“, а зборот: „вршат“ — со зборот: „врши“.

Член 18

Член 16 се менува и гласи:

„Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува пропис за начинот на определувањето на височината на боречкиот додаток, за начинот на вршењето на пресметката на средствата исплатени на име боречки додаток, како и за начинот на водењето евиденција за тие средства и доставувањето извештаи за средства потрошени за исплата на боречки додаток.“

Член 19

Во член 17 став 1 зборовите: „на истата општина, надлежниот општински орган на управата“ се заменуваат со зборовите: „за која месно е надлежен истиот орган, тој орган“, а зборовите: „исплатувачот на личниот доход“ се заменуваат со зборовите: „организацијата односно заедницата“, во соодветно членување.

Во став 2 зборовите: „на друга општина“ се заменуваат со зборовите: „за која месно е надлежен друг орган“, зборовите: „на општинскиот орган на управата“ — со зборовите: „на органот“, зборовите: „Општинскиот орган на управата“ — со зборот: „Органот“, а зборовите: „на исплатувачот на личниот доход“ — со зборовите: „организацијата односно заедницата“, во соодветно членување.

Член 20

Член 18 се менува и гласи:

„Одговорното лице на организацијата односно на заедницата ќе се казни за прекршок со парична казна до 500 динари, ако борецот го лиши од признатото право или ако му го ограничи признатото право на боречки додаток, односно ако на надлежниот орган не му ги достави податоците барани во смисла на член 13 од овој закон или му достави неточни податоци, или ако го оневозможи надлежниот орган да врши контрола над правилноста на утврдувањето на височината и на исплатата на боречкиот додаток.“

Член 21

Член 19 се брише.

Член 22

Во член 20 зборовите: „на основната организација на здружен труд“ се заменуваат со зборовите: „на организацијата односно на заедницата“.

Член 23

По член 20 се додава член 20а, кој гласи:

„За време на воена состојба не се обезбедува правото на боречки додаток пропишано со овој закон.“

Член 24

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ да утврди пречистен текст на Законот за боречкиот додаток.

Член 25

Овој закон ќе се применува по истекот на шесттиот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 26

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

722.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН КАРАГОРЂЕВА СВЕЗДА СО МЕЧОВИ, СО ОРДЕН БЕЛ ОРЕЛ СО МЕЧОВИ И СО ЗЛАТЕН МЕДАЛ НА ОБИЛИК

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одли-

кувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилик, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 3 декември 1981 година.

П бр. 129

8 декември 1981 година

Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН КАРАГОРЂЕВА СВЕЗДА СО МЕЧОВИ, СО ОРДЕН БЕЛ ОРЕЛ СО МЕЧОВИ И СО ЗЛАТЕН МЕДАЛ НА ОБИЛИК

Член 1

Во Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилик („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 22/73 и 33/76) член 1 се менува и гласи:

„Со овој закон се уредуваат основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилик, како и на членовите на семејствата на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови.“

Член 2

По член 1 се додава член 1а, кој гласи:

„Лицето одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови или со Златен медал на Обилик, што е установен во Црна Гора 1851 година (во натамошниот текст: одликуваното лице) ги има следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита;
- 2) право на бањско и климатско лекување;
- 3) право на бесплатно возење.

Лицето одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, покрај правата од став 1 на овој член, има право на годишно парично примање во височина од 1.500 динари.“

Член 3

Член 2 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на умрено лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови имаат право на здравствена заштита и на годишно парично примање во височина од 1.500 динари.

Членови на семејството, во смисла на овој закон, се брачниот другар и децата родени во брак, или вон брак и посвоените деца, како и пасиноците и внуците без родители што ги издржувало одликуваното лице — до наполнетата 15 година возраст односно ако се на школување — до наполнетата 26 година, а ако се неспособни за стопанисување — додека трае неспособноста, под услов да настанала пред 15 година односно пред 26 години.

Неспособноста на децата за стопанисување се утврдува под условите и по постапката што се пропишани за утврдување на неспособноста за стопанисување на членовите на семејството на воените инвалиди, според прописите со кои се уредуваат правата на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 4

Член 3 се менува и гласи:

„Средствата за остварување и користење на правата пропишани со овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, а се користат на начинот и под условите што се пропишани со сојузниот закон со кој се уредува финансирањето на федерацијата.“

Член 5

Член 4 се менува и гласи:

„Одликуваното лице има право на здравствена заштита во обемот што е пропишан за воените инвалиди.“

Членовите на семејството на умрено лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови имаат право на здравствена заштита во обемот што е пропишан за корисниците на семејна инвалиднина според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.

Одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци, што се однесуваат на здравствена заштита на воените инвалиди и на корисниците на семејна инвалиднина, се применуваат и на корисниците на здравствена заштита според овој закон.“

Член 6

Во член 5 зборовите: „од член 1 на овој закон“ се бришат, а зборот: „уживател“ се заменува со зборот: „корисник“.

Член 7

Член 8 се менува и гласи:

„Одликуваното лице има право на бањско и климатско лекување во обемот што е пропишан за воените инвалиди.“

Правото од став 1 на овој член одликуваното лице го остварува под условите, на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на бањско и климатско лекување.“

Член 8

Во член 9 се додава нов став 1, кој гласи:

„Одликуваното лице има право на две бесплатни патувања годишно со авион, железница, брод и автобус.“

Досегашните ст. 1 и 2 стануваат ст. 2 и 3.

Член 9

Член 10 се менува и гласи:

„Бесплатно и повластено возење според овој закон се користи по образец во форма на легитимација што ја пропишува и издава сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.“

Легитимацијата се издава, за период од пет години, во декември месец последната година на важење на легитимацијата која е во употреба.

Ако одликуваното лице ја загуби легитимацијата, ќе му се издаде нова врз основа на доказ де-

ка загубената легитимација е огласена за неважечка во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 10

Член 11 се менува и гласи:

„Во случај на смрт на лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, оној што ќе го погребне умрениот има право на паричен надомест на трошоците за погреб во височина на три просечни месечни лични доходи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година.“

Надоместот од став 1 на овој член го исплатува и за тоа води евиденција надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Височината на надоместот од став 1 на овој член ја утврдува за секоја календарска година функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистиката.

Правото на членовите на семејството на надомест на трошоците за погреб и на посмртна помош според прописите за здравственото осигурување не влијае врз правото на надомест од став 1 на овој член.“

Член 11

Член 11а се менува и гласи:

„За правото на годишно парично примање и на бесплатно возење решава сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди кој и го исплатува годишното парично примање.“

Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува пропис за начинот на исплатата на годишното парично примање и на трошоците за погреб на лицето одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови како и за начинот на водењето евиденција за тие исплати и доставувањето извештаи за средствата потрошени според овој закон.“

Член 12

Во член 13 зборовите: „На лицата од член 1 на овој закон“, се заменуваат со зборовите: „Одликуваните лица“, а зборовите: „не им припаѓаат“ — со зборовите: „не можат да ги остваруваат“.

Член 13

По член 13 се додава член 13а, кој гласи:

„За време на воена состојба на одликуваните лица и на членовите на семејството на умрени лица одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови им се обезбедува здравствена заштита во обем, на начин и по постапка според која тие права, за време на воена состојба, ги остваруваат воените инвалиди односно корисниците на семејна инвалиднина.“

Правата пропишани со овој закон, освен правата од став 1 на овој член, не се обезбедуваат за време на воена состојба.

Средства за остварување на права од став 1 на овој член се обезбедуваат според прописот со кој е уредено финансирањето на федерацијата за време на воена состојба.“

Член 14

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ да утврди пречистен текст на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилиќ.

Член 15

Со денот на почетокот на примената на овој закон престанува да важи Правилникот за користење на бесплатно возење на лицата одликувани со орден Караѓорјева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилик („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/77).

Член 16

Овој закон ќе се применува по истекот на шесттиот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 17

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

723.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН НА НАРОДЕН ХЕРОЈ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година

П бр. 130

8 декември 1981 година

Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН НА НАРОДЕН ХЕРОЈ

Член 1

Во Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 21/74, 33/76 и 32/81) називот на глава прва „I. Основни права“ се менува и гласи: „I. Уводни одредби“.

Член 2

Член 1 се менува и гласи:

„Со овој закон се уредуваат основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој и на членовите на нивните семејства.“

Член 3

По член 1 се додава нова глава втора, која гласи: „II. Основни права“.

Член 4

Член 2 се менува и гласи:

„Лицето одликувано со Орден на народен херој (во натамошниот текст: народен херој) ги има следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита и парични надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита;
- 2) право на бањско и климатско лекување;
- 3) право на додаток кон пензијата;
- 4) право на годишно парично примање;
- 5) право на постојано месечно парично примање;
- 6) право на бесплатно и повластено возење;
- 7) право на годишен одмор.“

Член 5

Член 3 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на народен херој имаат право на здравствена заштита.

По смртта на народен херој, членовите на неговото семејство ги имаат следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита;
- 2) право на додаток на пензијата;
- 3) право на годишно парично примање;
- 4) право на постојано месечно парично примање.

Правата од став 2 на овој член ги имаат и членовите на семејството на лице што по смртта е одликувано со Орден на народен херој.“

Член 6

Член 4 се менува и гласи:

„Членови на семејството на народен херој, во смисла на овој закон, се:

1) брачниот другар и децата родени во бракот или вон бракот и усвоените деца, како и посиноците и внуците без родителите, што ги издржувал народниот херој — до наполни 15 години возраст, односно ако се на школување до наполни 26 години а ако се неспособни за стопанисување — додека трае неспособноста, под услов да настанала пред 15 односно пред 26 години;

2) родителите.

Неспособноста на децата за стопанисување се утврдува под условите и според постапката што се пропишани за утврдување на неспособноста за стопанисување на членовите на семејството на воените инвалиди според прописите со кои се уредуваат правата на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.

Брачниот другар на умрен народен херој не може да ги оствари правата пропишани со овој закон ако стапи во брак.“

Член 7

Во називот на оддел 1 зборовите: „и други права од здравственото осигурување“ се заменуваат со зборовите „и парични надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита“.

Член 8

Член 5 се менува и гласи:

„Народниот херој има право на здравствена заштита во обемот пропишан за воените инвалиди.

Членовите на семејството на народен херој и членовите на семејството на загинает или умрен народен херој кои се корисници на постојано месечно парично примање според овој закон имаат право на здравствена заштита во обемот пропишан за корисниците на семејна инвалиднина според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејството на паднатите борци.

Одредбите на сојузен закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци, а што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и на корисниците на семејна инвалиднина, се применуваат и на народните херои и на членовите на нивните семејства.“

Член 9

Член 6 се менува и гласи:

„Народниот херој може да остварува здравствена заштита кај воените санитетски органи и установи на начинот и по постапката што се пропишани за воените лица.

Народниот херој кој е здравствено осигурен како воен осигуреник може да остварува здравствена заштита во здравствените организации на здружен труд на начинот и по постапката што се пропишани за осигурениците-работници.“

Член 10

Член 7 се менува и гласи:

„Народниот херој кој е во работен однос, за време на привремена спреченост за работа во смисла на прописите за здравствено осигурување, има право на надомест на личниот доход во височина на неговиот просечен месечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред месецот во кој настанала привремената спреченост за работа.

Народниот херој има право на надомест на личниот доход во височината утврдена во став 1 на овој член и за време на лекување во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана, како и за време на користење на бањско и климатско лекување.

На народниот херој кој е корисник на пензија, додаток кон пензијата, парични надомести според прописите за пензиско и инвалидско осигурување или на постојано месечно парично примање според овој закон, за време на лекувањето во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана му се исплатува пензијата, додатокот кон пензијата, паричниот надомест или постојаното месечно парично примање во ненамален износ.“

Член 11

По член 7 се додава нов оддел 2, кој гласи: „2. Бањско и климатско лекување“.

Член 12

Член 8 се менува и гласи:

„Народниот херој има право на бањско и климатско лекување во обемот што е пропишан за воените инвалиди.

Правото од став 1 на овој член народниот херој го остварува под условите, на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на бањско и климатско лекување.

Ако народниот херој го оствари правото на бањско и климатско лекување како воен инвалид или

како носител на „Партизанска споменица 1941“, не може да го оствари тоа право во истата календарска година и според овој закон.“

Член 13

Досегашните оддели 1а до 5 стануваат оддели 3 до 7.

Член 14

Член 10а се менува и гласи:

„Народниот херој кој е корисник на пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата меѓу пензијата и износот на неговиот просечен месечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред денот на пензионирањето или, ако е тоа за него поповолно, во височина на разликата меѓу пензијата и износот на пензиската основица од која му е определена пензијата.

На народен херој кој е корисник на воена пензија, според прописите за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници, додатокот кон пензијата од став 1 на овој член му се определува во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на платата и другите примања што се земени како основа за определување на неговата пензија.

Износот на пензијата, со додатокот кон пензијата, определени во смисла на ст. 1 и 2 од овој член не може да биде поголем од износот на најголемиот месечен личен доход на функционер во федерацијата од претходната година.“

Член 15

Член 10б се менува и гласи:

„Народниот херој на кого пензијата определена односно усогласена според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, со додатокот кон пензијата определен во смисла на член 10а од овој закон, му изнесува помалку од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Правото на додатокот кон пензијата во смисла на став 1 од овој член го има и народниот херој кој го остварил правото на пензијата со пензиски стаж помал од 15 години и со стаж на осигурување помал од 10 години.“

Член 16

Член 10в се менува и гласи:

„Членовите на семејството на загинает или умрен народен херој, кои имаат право на семејна пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување односно според прописите за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници, имаат и право на додаток кон пензијата кој се определува на истиот начин и во истиот процент како семејната пензија.“

Член 17

Во член 10г зборовите: „Собранието на СФРЈ“ се заменува со зборовите: „во федерацијата“.

Член 18

Член 10д се менува и гласи:

„За правото на додаток кон пензија решава и височината на тој додаток ја определува надлежната самоуправни интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници со истото решение со кое решава за правото на пензија.

Додатокот кон пензијата го исплатува истовремено со пензијата, надлежната самоуправна интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници.“

Член 19

Член 11 се менува и гласи:

„Народниот херој има право на годишно парично примање во височина од 1.500 динари.

Ако народниот херој е странски државјанин со живеалиште во странство, има и право на додаток кон годишното парично примање од став 1 на овој член во височина од 1.500 динари.“

Член 20

Член 12 се менува и гласи:

„Членот на семејството на загинает или умрен народен херој има право на годишно парично примање во височина од 1.500 динари.

Децата на народен херој го имаат правото од став 1 на овој член ако тоа право не го остварува брачниот другар, а родителите — ако тоа право не го остваруваат брачниот другар или децата.

Ако членот на семејството на народен херој е странски државјанин со живеалиште во странство, го има и правото на додаток кон годишното парично примање од став 1 на овој член во височина од 1.500 динари.“

Член 21

По член 12 се додава член 12а, кој гласи:

„За правото на годишно парично примање решава и тоа примање го исплатува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и воените инвалиди.“

Член 22

Член 13 се менува и гласи:

„Народниот херој кој не е корисник на пензија или не е во работен однос, ниту самостојно во вид на занимавање врши професионална дејност, ниту самостојно со личен труд врши дејност со средствата на трудот во сопственост на граѓани, има право на постојано месечно парично примање во височина на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Брачниот другар или родителите на загинает или умрен народен херој имаат право на постојано месечно парично примање под условите и во височината што се пропишани во став 1 на овој член.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, брачниот другар или родителите кои се корисници на пензија помала од износот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година зголемен за 6%, имаат право на постојано месечно парично примање во височина на разликата меѓу износот на пензијата од декември претходната година и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Родителите на загинает или умрен народен херој можат да го остварат правото на постојано месечно парично примање ако тоа право не го остварува брачниот другар.

Ако двајцата родители на народен херој се живи, постојаното месечно парично примање определено во смисла на став 2 од овој член им припаѓа во еднакви делови, а ако еден од родителите го исполнува условот предвиден во став 3 на овој член, постојаното месечно парично примање им се определува во височина на разликата меѓу износот на пензијата од декември претходната година и про-

сечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.“

Член 23

Член 14 се менува и гласи:

„За правото на постојано месечно парично примање решава и тоа примање го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Барање за решавање за правото на постојано месечно парично примање можат да поднесуваат и општествено-политички организации.

Постојаното месечно парично примање се признава од денот на исполнувањето на пропишаните услови ако барањето за решавање за тоа право е поднесено во рок од три месеци од денот на исполнување на пропишаните услови, односно ако барањето поднесено по истекот на тој рок — од првиот ден на наредниот месец по поднесеното барање.“

Член 24

Член 14а се менува и гласи:

„Народниот херој кој е корисник на постојано месечно парично примање има право на додаток за неа и помош од страна на друго лице во височината и под условите што за осигурениците — работниците се утврдени во самоуправната интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување на работниците на чиешто подрачје народниот херој има живеалиште.

Правото на додаток од став 1 на овој член народниот херој го остварува на начин и по постапка што се пропишани за остварување на правата на воените инвалиди на додаток за неа и помош од страна на друго лице.“

Член 25

Називот на новиот оддел 6 се менува и гласи: „6. Бесплатно и повластено возење.“

Член 26

Во член 15 уводната реченица се менува и гласи: „Народниот херој има право на:“

Член 27

Член 16а се брише.

Член 28

Член 17 се менува и гласи:

„Бесплатно и повластено возење според овој закон се користи по образец во форма на легитимација што ја пропишува и издава сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.

Легитимацијата се издава за период од пет години во декември последната година од важењето на легитимацијата што е во употреба.

Ако народниот херој ја загуби легитимацијата ќе му се издаде нова врз основа на доказ дека загубената е огласена за неважечка во „Службен лист на СФРЈ“.“

Член 29

Називот на глава втора, која станува глава трета, се менува и гласи: „III. други одредби“.

Член 30

Член 18 се менува и гласи:

„Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, претставува основа за определување на додатокот кон пензијата од член 10б на овој закон.“

Височината на основата од став 1 на овој член и височината на постојаното месечно парично примање се зголемуваат од 1 јануари текуштата година за процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во претходната година.

Височината на постојаното месечно парично примање утврдена според одредбата на став 2 од овој член се зголемува од 1 јули текуштата година за 50% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во прето полугодие текуштата година во однос на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, што претставува аконтација на зголемувањето според одредбата на став 2 од овој член во наредната година.

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, според одредбите на ст. 2 и 3 од овој член ја утврдува височината на основата од став 1 на овој член и височината на постојаното месечно парично примање, врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистиката.

Член 31

Член 19 се менува и гласи:

„Умрениот народен херој се погребува со воени почести.

Трошоците за погреб на народен херој што не го надминуваат износот на пет просечни месечни лични доходи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година се обезбедуваат од средствата на буџетот на федерацијата.

Надоместот на трошоците од став 2 на овој член им го исплатува надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина на членовите на семејството, на друго лице или на општествено правно лице што ќе го погребне умрениот народен херој.

Износот од став 2 на овој член го утврдува за секоја календарска година функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистиката.

Надоместот од став 2 на овој член може да се оствари доколку не е остварено правото на надомест на трошоците за погреб според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ или на учесниците на Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година или доколку правото на парична помош во случај на смрт не е остварено според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднати борци.“

Член 32

Член 20 се менува и гласи:

„Народниот херој или членот на семејството на загинает или умрен народен херој не можат да ги користат правата пропишани со овој закон за време на издржување на казната затвор во траење подолго од шест месеци на која се осудени со првостепена судска пресуда за кривични дела против основите на социјалистичкото самоуправно општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, како и за кривични дела против стопанството и единството на југословенскиот пазар.“

Член 33

Член 20а се менува и гласи:

„Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина води евиденција за исплатите

што ги врши врз основа на овој закон.“

Член 34

По член 20а се додава член 20б, кој гласи:

„Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува пропис за начинот на исплата на годишното парично примање, на постојаното месечно парично примање и на надоместот на трошоците за погреб на народен херој, како и за начинот на водењето евиденција за тие исплати и доставувањето извештаи за средствата потрошени според овој закон.“

Член 35

Член 21 се менува и гласи:

„Средствата за остварување и користење на правата пропишани со овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, а се користат на начинот и под условите што се пропишани со сојузниот закон со кој се уредува финансирањето на федерацијата.“

Член 36

По член 21 се додава член 21а, кој гласи:

„За време на воена состојба, на народните херои и га членовите на семејството на загинаети или умрени народни херои им се обезбедува правото на постојано месечно парично примање под условите, на начинот и по постапката што се пропишани со овој закон.

За време на воена состојба, на народните херои и на членовите на семејството на народни херои, како и на членовите на семејството на загинаети или умрени народни херои кои се корисници на постојано месечно парично примање им се обезбедува здравствена заштита и други права во врска со остварувањето на здравствената заштита во обемот, на начинот и по постапката според кои тие права, за време на воена состојба, ги остваруваат воените инвалиди односно корисниците на семејна инвалиднина.

Правата пропишани со овој закон, освен правата од ст. 1 и 2 на овој член, не се обезбедуваат за време на воена состојба.

Средства за остварување на правата од ст. 1 и 2 на овој член се обезбедуваат според прописот со кој е уредено финансирањето на федерацијата за време на воена состојба.

Начинот на исплата на примањата од став 1 на овој член го пропишува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите.“

Член 37

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ да утврди пречистен текст на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој.

Член 38

Со денот на почетокот на примената на овој закон престанува да важи Правилникот за користење на бесплатно и повластено возење на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/77).

Член 39

Овој закон ќе се применува по истекот на шесеттиот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

724.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА НОСИТЕЛИТЕ НА „ПАРТИЗАНСКА СПОМЕНИЦА 1941“

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 131
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,

Sergej Kraigher, c. p.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, c. p.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА НОСИТЕЛИТЕ НА „ПАРТИЗАНСКА СПОМЕНИЦА 1941“

Член 1

Во Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72, 40/73, 33/76, и 32/81) називот на глава прва: „I. Основни права“ се менува и гласи: „I. Уводна одредба“.

Член 2

Член 1 се менува и гласи:

„Со овој закон се уредуваат основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ и на членовите на нивните семејства.“

Член 3

По член 1 се додава нова глава втора со член 1а кои гласат:

„II. Основни права

Член 1а

Носителот на „Партизанска споменица 1941“ (во натамошниот текст: носител на Споменица) ги има следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита и паричен надомест во врска со остварувањето на здравствената заштита;
- 2) право на бањско и климатско лекување;
- 3) право на додаток кон пензијата;
- 4) право на постојано месечно парично примање;
- 5) право на годишно парично примање за закрепнување;

- 6) право на бесплатно и повластено возење;
- 7) право на годишен одмор.“

Член 4

Член 2 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на носител на Споменица имаат право на здравствена заштита.“

По смртта на носителот на Споменица членовите на неговото семејство ги имаат следните основни права:

- 1) право на здравствена заштита;
- 2) право на додаток кон пензијата;
- 3) право на постојано месечно парично примање;
- 4) право на надомест на трошоците за погреб.

Членови на семејството на носителот на Споменица, во смисла на овој закон, се:

- 1) брачниот другар, децата родени во брак или вон брак и посвоените деца како и посиноците и внучињата без родители што ги издржувал носителот на Споменицата до наполнети 15 години возраст односно ако се на школување — до наполнети 26 години, а ако се неспособни за стопанисување — додека неспособноста трае, под услов да е настаната пред 15 односно 26 година;
- 2) родителите, како и очувот и маштеата и по-своителот.

Неспособноста на децата за стопанисување се утврдува под условите и по постапката што се пропишани за утврдување на неспособноста за стопанисување на членовите на семејството на воени инвалиди според прописите со кои се уредуваат правата на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 5

Во називот на оддел 1 зборовите: „и другите права од здравственото осигурување“ се заменуваат со зборовите: „и паричните надомести во врска со остварувањето на здравствената заштита“.

Член 6

Член 3 се менува и гласи:

„Носителот на Споменица има право на здравствена заштита во обемот пропишан за воените инвалиди.“

Членовите на семејството на носителот на Споменица и членовите на семејството на умрен носител на Споменица кои се корисници на постојано месечно парично примање според овој закон имаат право на здравствена заштита во обемот пропишан за корисниците на семејна инвалиднина според одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.“

Член 7

Член 4 се менува и гласи:

„Носителот на Споменица кој е во работен однос, за време на привремена спреченост за работа во смисла на прописите за здравствено осигурување, има право на надомест на личниот доход во височина на неговиот просечен месечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред месецот во кој е настанала привремената спреченост за работа.“

Носителот на Споменица има право на надомест на личниот доход во височината утврдена во став 1 на овој член и за време на лекувањето во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана, како и за време на користењето на бањско и климатско лекување.

На носителот на Споменница кој е корисник на пензија, додаток кон пензијата, парични надомести според прописите за пензиско и инвалидско осигурување или на постојано месечно парично примање според овој закон, за време на лекувањето во здравствена организација на здружен труд во која има сместување и исхрана му се исплатува пензија, додатокот кон пензијата, паричниот надомест или постојаното месечно парично примање во ненамален износ.“

Член 8

Во член 5 став 1 запираката по зборот: „Споменница“ и зборовите: „без оглед на тоа дали има својство на осигурено лице или тоа својство го нема“ се бришат, а зборот: „важат“ се заменува со зборовите: „се пропишани“.

Во став 2 по зборот: „Споменница“ се брише пртичката и се додаваат зборовите: „кој е здравствено осигурен како“.

Член 9

Член 6 се менува и гласи:

„Одредбите на сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци, што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и на корисниците на семејна инвалиднина, се применуваат и на носителите на Споменница и на членовите на нивните семејства.“

Член 10

По член 6 се додава нов оддел 2 со член 6а, кои гласат:

„2. Бањско и климатско лекување

Член 6а

Носителот на Споменница има право на бањско и климатско лекување во обемот кој е пропишан за воените инвалиди.

Правото од став 1 на овој член носителот на Споменница го остварува под условите, на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на бањско и климатско лекување.

Ако носителот на Споменница оствари право на бањско и климатско лекување како воен инвалид или како народен херој, не може да го оствари тоа право во истата календарска година и според овој закон.“

Член 11

Досегашните оддели 2 до 6 стануваат оддели 3 до 7.

Член 12

Член 9 се менува и гласи:

„Носител на Споменница, кој е корисник на пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на неговиот просечен месечен личен доход остварен за последните 12 месеци пред денот на пензионирањето или, ако е тоа за него поповолно, во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на пензијата основа од која му е определена пензијата.“

На носител на Споменница кој е корисник на пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници, додатокот кон пензијата од став 1 на овој член му се определува во височина на разликата помеѓу пензијата и износот на платата и другите примања што се земи како основа за определување на неговата пензија.

Износот на пензијата со додатокот кон пензијата, определен во смисла на ст. 1 и 2 од овој член, не може да биде поголем од износот на најголемиот месечен личен доход на функционер во федерацијата од претходната година.“

Член 13

Член 10 се менува и гласи:

„Носителот на Споменница кому пензијата, определена односно усогласена според прописите за пензиско и инвалидско осигурување, со додатокот кон пензијата определен во смисла на член 9 од овој закон, му изнесува помалку од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.“

Член 14

Член 11 се менува и гласи:

„По исклучок од одредбите на чл. 9 и 10 од овој закон, носителот на Споменница кој го остварил правото на пензија со пензиски стаж помал од 15 години и со стаж на осигурување помал од 10 години има право на додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.“

Член 15

Член 12 се менува и гласи:

„Членовите на семејството на умрен носител на Споменница, кои имаат право на семејна пензија според прописите за пензиско и инвалидско осигурување односно според прописите за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници, имаат и право на додаток кон пензијата, кој се определува на истиот начин и во истиот процент како семејната пензија.“

Член 16

Во член 13 зборовите: „Собранието на СФРЈ“, се заменуваат со зборовите: „во федерацијата“.

Член 17

Член 14 се менува и гласи:

„За правото на додаток кон пензијата решава и височината на тој додаток ја определува надлежната самоуправна интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници, со истото решение со кое решава за правото на пензија.“

Додатокот кон пензијата го исплатува, истовремено со пензијата, надлежната самоуправна интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување односно заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на воените осигуреници.“

Член 18

Член 15 се менува и гласи:

„Носителот на Споменница кој не е корисник на пензија или не е во работен однос, ниту самостојно во вид на занимање врши професионална дејност, ниту самостојно со личен труд врши дејност со средствата на трудот во сопственост на граѓани има право на постојано месечно парично примање во височина од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.“

Право на постојано месечно парично примање, под условите од став 1 од овој член, имаат и членовите на семејството на умрен носител на Споменаца ако, во поглед на годините на староста или на неспособноста, ги исполнуваат условите за остварување на правото на семејна пензија пропишани со сојузниот закон со кој се уредуваат правата од пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.

Родителите на умрен носител на Споменаца имаат право на постојано месечно парично примање ако тоа право не го остваруваат брачниот другар и децата.

На брачниот другар на умрен носител на Споменаца кој е корисник на постојано месечно парично примање му престанува тоа право со денот на стапувањето во брак.“

Член 19

Член 16 се менува и гласи:

„Височината на постојаното месечно парично примање им се определува на членовите на семејството на умрен носител на Споменаца на начинот и во процентот што се предвидени за определување на семејната пензија според сојузниот закон со кој се уредуваат правата од пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.“

Член 20

Член 18 се менува и гласи:

„За правото на постојано месечно парично примање решава и тоа примање го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.“

Член 21

По член 18 се додава член 18а, кој гласи:

„Носителот на Споменаца, кој е корисник на постојано месечно парично примање, има право на додаток за неа и помош од страна на друго лице, во височината и под условите што за осигурениците — работници се утврдени во самоуправната интересна заедница за пензиско и инвалидско осигурување на работниците на чиешто подрачје носителот на Споменаца има живеалиште.

Правото на додаток од став 1 на овој член носителот на Споменаца го остварува на начинот и по постапката што се пропишани за остварување на правото на воените инвалиди на додаток за неа и помош од страна на друго лице.“

Член 22

Член 19 се менува и гласи:

„Носителот на Споменаца има право на годишно парично примање за закрепнување во височина на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 13%.

За правото на годишно парично примање за закрепнување решава и тоа примање го исплатува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.“

Член 23

Во називот на новиот оддел 6 зборовите: „со средствата на јавниот сообраќај“ се бришат.

Член 24

Во член 20 уводната реченица се менува и гласи: „Носителот на Споменаца има право на:“.

Член 25

Член 21а се брише.

Член 26

Член 22 се менува и гласи:

„Бесплатно и повластено возење според овој закон се користи по образец во форма на легитимација што ја пропишува и издава сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.

Легитимацијата се издава за период од пет години, во месец декември последната година на важењето на легитимацијата која е во употреба.

Ако носителот на Споменаца ја загуби легитимацијата ќе му се издаде нова, врз основа на доказ дека загубената легитимација е огласена за неважечка во „Службен лист на СФРЈ“.“

Член 27

По член 23 се додава нов оддел 8 со чл. 23а и 23б, кои гласат:

„8. Надомест на трошоците за погреб

Член 23а

Во случај на смрт на носителот на Споменаца, членовите на семејството кои ќе го погребат умрениот имаат право на надомест на трошоците за погреб во височина на три просечни месечни лични доходи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година.

Ако носителот на Споменаца не го погребат членовите на семејството, правото на надомест од став 1 на овој член го има лицето кое го погребало умрениот.

Надоместот од став 1 на овој член го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Правото на членовите на семејството на надомест на трошоците за погреб и на посмртна помош според прописите за здравствено осигурување не влијае врз правото на надомест од став 1 на овој член.

Правото од став 1 на овој член може да се оствари доколку не е остварено правото на надомест на трошоците за погреб според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој или доколку правото на парична помош во случај на смрт не е остварено според сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци.

Член 23б

Членовите на семејството, друго лице или општествено-правно лице, што ќе го извршат превозот на умрениот носител на Споменаца од местото во кое умрел до местото во кое е погребан, имаат право на надомест на стварните трошоци за тој превоз.

Надоместот од став 1 на овој член го исплатува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.“

Член 28

Досегашната глава втора станува глава трета.

Член 29

Член 24 се менува и гласи:

„Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, претставува основа за определување на височината на додатокот кон пензијата од чл. 10 и 11 на овој закон и на постојаното месечно парично примање од член 15 на овој закон.

Височината на основата од став 1 на овој член, височината на годишното парично примање за закрепнување и на надоместот на трошоците за погреб, се зголемуваат од 1 јануари текуштата година за процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во претходната година.

Височината на основата за определување на постојано месечно парично примање, утврдена според одредбата на став 2 од овој член се зголемува од 1 јули текуштата година за 50% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие текуштата година во однос на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, што претставува аконтација на зголемувањето според одредбата на став 2 од овој член во наредната година.

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди ја утврдува височината на основата од став 1 на овој член и височината на годишното парично примање за закрепнување и на надоместот на трошоците за погреб, според одредбите на ст. 2 и 3 од овој член. врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистика.“

Член 30

Член 26 се менува и гласи:

„Средствата за остварување и користење на правата пропишани со овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, а се користат на начинот и под условите што се пропишани со сојузниот закон со кој се уредува финансирањето на федерацијата.“

Член 31

Член 27 се менува и гласи:

„Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина води евиденција за исплатите што ги врши врз основа на овој закон.“

Член 32

Член 28 се брише.

Член 33

Член 29 се менува и гласи:

„Носител на Споменница или член на семејството на умрен носител на Споменница не можат да ги користат правата пропишани со овој закон за време на издржување на казната затвор во траење подолго од шест месеци на која се осудени со правосилна судска пресуда за кривични дела против основите на социјалистичкото самоуправно општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, како и за кривични дела против стопанството и единството на југословенскиот пазар.“

Правата пропишани со овој закон не може да ги користат носителот на Споменница кој живее во странство и активно дејствува против основите на социјалистичкото самоуправно општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Правата пропишани со овој закон не може да ги користат ни членот на семејството на носител на Споменница од став 2 на овој член.“

Член 34

Член 29а се менува и гласи:

„Сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди донесува пропис за начинот на исплатата на годишното па-

рично примање за закрепнување, на постојаното месечно парично примање, на надоместот на трошоците за погреб и на надоместот на трошоците за превоз на умрен носител на Споменница, како и за начинот на водењето евиденција за тие исплати и доставувањето извештаи за средствата потрошени според овој закон.“

Член 35

Чл. 29б и 29в и досегашната глава трета се бришат.

Член 36

Член 30 се менува и гласи:

„Носителот на Споменница и членовите на неговото семејство што ги користат правата пропишани со сојузниот закон со кој се уредуваат основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година, не можат да ги користат и правата пропишани со овој закон.“

Член 37

Член 31 се менува и гласи:

„За време на воена состојба, на носителите на Споменница и на членовите на семејството на умрени носители на Споменница им се обезбедува правото на постојано месечно парично примање под условите, на начинот и по постапката што се пропишани со овој закон.“

За време на воена состојба, на носителите на Споменница и на членовите на семејството на носителите на Споменница, како и на членовите на семејството на умрени носители на Споменница кои се корисници на постојано месечно парично примање им се обезбедува здравствена заштита и други права во врска со остварувањето на здравствената заштита, во обемот, на начинот и по постапката по која тие права, за време на воена состојба, ги остваруваат воените инвалиди односно корисниците на семејна инвалиднина.

Правата пропишани со овој закон, освен правата од ст. 1 и 2 на овој член, не се обезбедуваат за време на воена состојба.

Обезбедувањето на средства за остварување на правата од ст. 1 и 2 на овој член се врши според прописот со кој е уредено финансирањето на федерацијата за време на воена состојба.

Начинот на исплатата на примањата од став 1 на овој член го пропишува сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите.“

Член 38

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ да утврди пречистен текст на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменница 1941“.

Член 39

Со денот на почетокот на примената на овој закон престанува да важи Правилникот за користењето на бесплатно и повластено возење на носителите на „Партизанска споменница 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/77).

Член 40

Овој закон ќе се применува по истекот на шесттиот ден од денот на влегувањето во сила.

Член 41

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

725.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОБВРСКИТЕ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ЗА ПЕНЗИИТЕ НА БОРЦИТЕ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за обврските на федерацијата за пензиите на борците, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година.

П бр. 132

8 декември 1981 година

Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Sergej Kraigher, c. p.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, c. p.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОБВРСКИТЕ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ЗА ПЕНЗИИТЕ НА БОРЦИТЕ

Член 1

Во Законот за обврските на федерацијата за пензиите на борците („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/74), во член 1 став 1 зборовите во заграда: „Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/72“ се заменуваат со зборовите: „Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/72, 18/76, 58/76, 22/78 и 74/80“.

Во став 2 втората реченица станува став 3.

Член 2

Во член 2 точка 1 зборот: „пензискиот“ се заменува со зборот: „посебниот“, а во точка 5 зборот: „Југославија“ се заменува со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 3

Во член 3 став 2 се менува и гласи:

„За уживателите на семејни пензии од точ. 5 и 6 став 1 на овој член, кои ги исполнуваат условите за старосна пензија или го оствариле правото на инвалидска пензија без примената на чл. 35 до 46 од Законот, обврската на федерацијата се намалува за износот на таа пензија, што Заедницата го утврдува по службена должност врз основа на податоците од Матичната евиденција за осигурениците и уживателите на пензии.“

Член 4

Член 4 се менува и гласи:

„Обврска на федерацијата е и сразмерен дел од определените придонеси што се плаќаат на пензиските примања и на додатните давања кон пензиските примања и тоа на: придонесот за здравствена заштита, придонесот за станбена изградба и додатокот на инвалидност, како и на трошоците за водење на постапката за остварување на правото на пензија во случаите од ст. 4 и 5 на овој член. Освен овие обврски, за пензиите на борците, што во це-

лост го товарат буџетот на федерацијата, обврска на федерацијата е и износот на надоместот за годишен одмор исплатен на уживателите на пензии.

Обврската на федерацијата врз основа на придонесите се утврдува за секоја пензија и се пресметува по просечните стапки за тие придонеси за Социјалистичка Федеративна Република Југославија на основицата која претставува разлика помеѓу пензијата утврдена со примената на чл. 35 до 46 и на член 71 од Законот и пензијата што би припаѓала без примената на тие членови.

Во случај кога пензијата е определена според член 38 став 4 од Законот, обврска на федерацијата се и придонесите од став 1 на овој член, доколку не се платени по друга основа.

За пензиите на борците кои, откако ќе ја исполнат старосната граница за стекнување на правото на пензија без примената на чл. 35 до 46 од Законот, не ги исполнуваат условите за пензија, обврската на федерацијата претставуваат и трошоците за водење на постапката за остварување на правото на пензија со примената на чл. 35 до 46 од Законот, во височина што за секоја година ја утврдува Сојузниот извршен совет.

За пензиите на борците пред 9 септември 1943 година што делумно го товарат буџетот на федерацијата, обврска на федерацијата се и трошоците за водење на постапката за усогласување на пензиите на борците според член 42 став 2 од Законот.

Трошоците од ст. 4 и 5 на овој член и нивната височина ги утврдува Сојузниот извршен совет, по прибавено мислење од надлежните органи во републиките односно во автономните покраини и од Сојузот на заедниците за пензиско и инвалидско осигурување на Југославија.“

Член 5

Член 7 се менува и гласи:

„Обврските на федерацијата според овој закон се пресметуваат и утврдуваат врз основа на податоците пропишани со сојузниот закон со кој е уредена матичната евиденција за осигурениците и за уживателите на правата од пензиското и инвалидското осигурување, а според методологијата што ја пропишува функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансииите, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди, од сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита и од Сојузот на заедниците за пензиско и инвалидско осигурување на Југославија.“

Член 6

Член 8 се менува и гласи:

„Пресметување и исплата на обврските на федерацијата се врши тримесечно, а конечната пресметка — по донесувањето на завршната сметка на Заедницата.

До поднесувањето на тримесечната пресметка, на Заедницата ѝ припаѓа месечна аконтација во височина од една третина од износот на претходната тримесечна пресметка.

Барање за исплата на аконтација од обврските на федерацијата Заедницата поднесува до сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансииите, до 20 во месецот за претходниот месец, односно за претходното тримесечје.

Исплата на аконтацијата, на тримесечната пресметка и на конечната пресметка на обврските на федерацијата се врши по налог од функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансииите, и тоа: на аконтацијата и на тримесечната пресметка — до 25 во месецот за претходниот месец, односно за претходно-

то тримесечје, а на конечната пресметка во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на конечната пресметка.

Заедницата е должна на федерацијата да ѝ ги надомести износите примени по основа на месечните аконтации, тримесечната пресметка и конечната пресметка на обврските на федерацијата, ако со контрола се утврди дека не ѝ припаѓаат, и тоа во рок од 30 дена од денот на приемот на наодот на инспекцијата на сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите.

За точноста на поднесената пресметка на обврските на федерацијата е одговорна Заедницата и одговорното лице во Заедницата.“

Член 7

Во член 9 точка 3 зборовите: „трошоците на животот“ се заменуваат со зборовите: „номиналните лични доходи“.

Член 8

Чл. 10 и 11 се бришат.

Член 9

Член 12 се менува и гласи:

„Со парична казна од 15.000 до 80.000 динари ќе се казни за прекршок Заедницата ако поднесе неточна пресметка на обврските на федерацијата (член 8 став 6).

За прекршокот од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во Заедницата со парична казна од 3.000 до 15.000 динари.“

Член 10

Член 13 се менува и гласи:

„Работите во врска со планирањето на средствата од член 9 на овој закон за извршување на обврските на федерацијата ги врши сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите, во соработка со сојузниот орган на управата надлежен за прашања на борците и на воените инвалиди.“

Член 11

По член 13 се додава нов член 13а, кој гласи:

„Контрола на пресметката на обврските на федерацијата според овој закон врши инспекцијата на сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансите на начин и по постапка што се пропишани со сојузен закон.“

Член 12

Член 14 се менува и гласи:

„Обврска на федерацијата е и додатокот кон пензијата што им припаѓа: на носителите на „Партизанска споменица 1941“ — во смисла на чл. 9 до 14 од Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“ бр. 67/72, 40/73, 33/76 и 32/81), на шпанските борци — во смисла на чл. 10 и 15 од Законот за основните права на борците од Шпанската националнослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година (Службен лист на СФРЈ“ бр. 67/72, 40/73, 33/76 и 32/81) и на народните херои — во смисла на чл. 10а до 10д од Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“ бр. 67/72, 21/74, 33/76 и 32/81).“

Член 13

За уживателите на пензија кои тоа право го стекнале по 1 јануари 1982 година, Заедницата при утврдувањето на износот на пензиите пресметано без примената на чл. 35 до 46 од Законот, по служ-

бена должност, ќе го утврди најнискиот износ на пензијата, односно на додатните примања кон пензијата (заштитниот додаток и др.).

Член 14

Овој закон ќе се применува од 1 јануари 1982 година.

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

726.

Врз основа на член 281 став 1 точка 16 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, а во врска со член 46 став 1 точка 1 од Законот за правата и должностите на сојузните органи во поглед на средствата во општествена сопственост што тие ги користат, Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година донесе

О Д Л У К А

ЗА УСЛОВИТЕ И НАЧИНОТ НА ДОДЕЛУВАЊЕ СТАНОВИ И ГАРАЖИ ОДНОСНО ГАРАЖНИ МЕСТА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ФУНКЦИОНЕРИТЕ ВО СОБРАНИЕТО НА СФРЈ, НА РАКОВОДНИТЕ РАБОТНИЦИ И НА РАБОТНИЦИТЕ ВО СЛУЖБИТЕ НА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ И ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ФУНКЦИОНЕРИТЕ ВО ОПРЕДЕЛЕНИ СОЈУЗНИ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа одлука се уредуваат, во согласност со Законот за правата и должностите на сојузните органи во поглед на средствата во општествена сопственост што тие ги користат (во натамошниот текст: Законот), условите и начинот на доделување станови за службени потреби, станови на користење и гаражи односно гаражни места за потребите на функционерите во Собранието на СФРЈ, раководните работници и на работниците во службите на Собранието на СФРЈ и за потребите на функционерите во определени сојузни органи и организации.

Член 2

Под определени сојузни органи и организации, во смисла на оваа одлука, се подразбираат: Советот на Федерацијата, Уставниот суд на Југославија, Сојузниот суд, Сојузното јавно обвинителство, Сојузниот општествен правобранител на самоуправавањето, Сојузното јавно правобранителство, Народната банка на Југославија и Службата на општествено-ното книговодство на Југославија.

Под условите и на начинот уредени со оваа одлука се доделуваат станови за службени потреби, станови на користење и гаражи односно гаражни места за потребите на функционерите во сојузните органи и организации од став 1 на овој член што ги избира или именува Собранието на СФРЈ.

Член 3

Според одредбите на оваа одлука се доделуваат станови за службени потреби, станови на користење и гаражи односно гаражни места што се изградени согласно со делот од единствената програма за прибавување на станбени згради, станови и гаражи односно гаражни места за потребите на сојузните органи од член 43 став 2 точка 1) од Законот, или по

друга основа прибавени за потребите на функционерите во Собранието на СФРЈ, на раководните работници и на работниците во Службите на Собранието на СФРЈ и за потребите на функционерите во определени сојузни органи и организации.

II. ДОДЕЛУВАЊЕ СТАНОВИ ЗА СЛУЖБЕНИ ПОТРЕБИ, СТАНОВИ НА КОРИСТЕЊЕ И ГАРАЖИ

1. Доделување станови за службени потреби

Член 4

На функционер во Собранието на СФРЈ, на раководен работник во службите на Собранието на СФРЈ и на функционер во определени сојузни органи и организации (во натамошниот текст: функционер односно раководен работник) може да му се додели стан на привремено користење до престанувањето на вршењето на функцијата односно на работите и задачите што ги врши (во натамошниот текст: стан за службени потреби) или стан на користење.

Член 5

Функционерот односно раководниот работник, кому му е доделен стан за службени потреби, не може да стекне станарско право на тој стан.

Член 6

По престанувањето на вршењето на функцијата односно на работите и задачите или по добивањето стан на користење, функционерот односно раководниот работник е должен да го ослободи станот за службени потреби и тоа во рок од 60 дена од денот на престанувањето на вршењето на функцијата, односно на работите и задачите или од денот на вселувањето во станот што го добил на користење.

Ако функционерот односно раководниот работник не постапи во согласност со одредбата на став 1 од овој член. Ке се донесе решение за негово иселување од станот за службени потреби.

Член 7

На функционер односно на раководен работник може да му се додели на привремено користење за службени потреби гарсониера или едноособен стан.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член. на функционер односно на раководен работник може, по негово барање, да му се додели и поголем стан за службени потреби, при што ќе се води сметка за карактерот на функцијата односно на работите и задачите што тој ги врши и за другите суштествени околности што се од значење за вршењето на таа функција односно на тие работи и задачи.

Член 8

Доделувањето на станови за службени потреби се врши според листата на редоследот.

При утврдувањето на листата на редоследот се тргнува од карактерот на функцијата односно на работите и задачите и од потребата за нивно континуирано вршење.

Член 9

На функционер односно на раководен работник може да му биде доделен стан за службени потреби што е ненаместен или делумно или напивно наместен.

Во поглед на опремањето на становите за службени потреби што се доделуваат како делумно или

напивно наместени се применуваат стандардите што ги утврдува Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања.

Функционерот односно раководниот работник, кому му е доделен стан за службени потреби што е делумно или напивно наместен, не може да менува делови од мебелот и другата опрема што е вградена во тој стан.

Член 10

За доделувањето на стан за службени потреби се издава решение, врз основа на кое функционерот односно раководниот работник кому му е доделен тој стан склучува договор со Интересната заедница за станбена изградба и управување со становите за потребите на работниците и функционерите на сојузните органи (во натамошниот текст: Интересната заедница).

Станарината и надоместот за користење на мебелот и другата опрема, како и другите трошоци што ги поднесува функционерот односно раководниот работник кој користи стан за службени потреби (трошоците за греење, комуналните услуги и сл.) ги утврдува Интересната заедница.

Член 11

Функционерот односно раководниот работник, при вселувањето во станот за службени потреби, потпишува посебна признаница (реверс) за користењето на мебелот и другата опрема во тој стан.

При иселувањето од станот за службени потреби се прави записник во кој се внесуваат податоци за состојбата на мебелот и на другата опрема во тој стан.

Функционерот односно раководниот работник е должен штетата што ќе му ја причини на станот за службени потреби или на мебелот и опремата во тој стан да ѝ ја надомести на Интересната заедница.

Член 12

На функционер односно на раководен работник кому може согласно со одредбите на оваа одлука, да му се додели стан за службени потреби, по исклучок може да му се одобри привремено да престојува во хотел или во друг објект наменет за ноќевање, ако за таа цел се обезбедени средства во пресметката за работа на службите на Собранието на СФРЈ односно за работа на определени сојузни органи и функционери.

Функционерот односно раководниот работник може привремено да престојува во хотел или во друг објект во смисла на став 1 од овој член додека стан за службени потреби не му се додели или на друг начин потрајно не му се реши прашањето во врска со неговото домување.

Функционерот односно раководниот работник кому е одобрен привремен престој во смисла на став 1 од овој член, задолжително учествува во поднесувањето на трошоците на тој престој, во височина што ја утврдува Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања.

2. Доделување станови на користење

Член 13

На функционер односно на раководен работник му се доделува стан на користење врз основа на писмено барање.

Барањето од став 1 на овој член ги содржи следниве податоци:

1) основата за избор, именување односно назначување или времето на траењето на мандатот, како и податоци за републичката односно покраинската припадност;

2) бројот на членовите на семејното, домаќинство, нивните години на возраста и полот;

3) дали има стан на користење и поблиски податоци за тој стан, а особено за големината и локацијата на тој стан;

4) големината и локацијата на станот што бара да му биде доделен на користење.

Покрај податоците од став 2 на овој член, подносителот на барањето е должен да даде и други податоци што се значајни за одлучувањето за доделувањето стан на користење (за постоењето на стан во поранешното место на домување, за личната здравствена состојба и за здравствената состојба на членовите на неговото семејство, за должината на траењето на неговиот станбен проблем и др.).

Член 14

Стан може да му се додели на користење на функционер односно на раководен работник кој:

— нема стан;

— користи стан и бара замена на тој стан за помал;

— користи стан и бара замена на тој стан за друг од иста големина;

— користи стан и бара замена на тој стан за поголем.

Под стан, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира стан во општествена сопственост и стан на кој функционерот односно раководниот работник има право на сопственост.

Член 15

При доделувањето станови на користење на функционери односно на раководни работници ќе се води сметка особено за:

— функцијата односно работите и задачите што ги вршат;

— станбените услови (нема стан, користи несоодветен стан и др.);

— должината на траењето на нерешениот станбен проблем;

— бројот на членовите на семејното домаќинство;

— здравствената состојба на функционерите односно на раководните работници и на членовите на нивните семејни домаќинства.

Под должина на траењето на нерешениот станбен проблем, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира времето изминато од поднесувањето на барањето до сојузниот орган или организација.

Под членови на семејното домаќинство на функционер, односно на раководен работник, во смисла на став 1 од овој член, се подразбираат лицата што се сметаат за членови на семејното домаќинство во смисла на законите со кои се уредени станбените односи.

При доделувањето стан на функционер односно на раководен работник на користење, тргнувајќи од неговата здравствена состојба или од здравствената состојба на членовите на неговото семејно домаќинство, ќе се води сметка особено за големината на станот, за локацијата на зградата во која се наоѓа станот и за положбата на станот во зградата, за катот на кој се наоѓа станот, како и за другите околности што се значајни за неговата здравствена состојба или за здравствената состојба на членовите на неговото семејно домаќинство.

Во согласност со критериумите од став 1 на овој член, се утврдува листата на редоследот за доделување станови на користење на функционери, односно на раководни работници (во натамошниот текст: листа на редоследот).

Кон листата на редоследот се утврдува преглед на становите за доделување на користење на функционерите, односно раководните работници наведени во таа листа, според големината утврдена по критериумите од став 1 на овој член.

Член 16

На функционерот односно на раководниот работник му се издава писмено решение за доделувањето стан на користење.

Решението од став 1 на овој член ги содржи: името на функционерот односно на раководниот работник кому му се доделува стан на користење и неговата функција односно работите и задачите што ги врши; имињата на членовите на семејното домаќинство што живеат заедно со функционерот односно со раководниот работник кому му се доделува стан на користење; назначувањето на станот (зградата, улицата, бројот на станот, бројот и намената на просториите и нивната површина); бројот и датумот на решението.

Врз основа на решението од став 1 на овој член се склучува договор за користење на станот со Интересната заедница.

Член 17

На функционер односно на раководен работник, кој поради вршење на функцијата односно на работите и задачите во сојузен орган или организација го напушта местото на домување, може да му се додели стан на користење, под услов да ѝ го отстапи станот што го користел во поранешното место на домување на надлежната организација односно заедница во местото на домување.

Под поранешно место на домување, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира место на домување надвор од подрачјето на град Белград.

Член 18

Функционерот односно раководниот работник, кому му е доделен стан на користење под услов станот што го користел во поранешното место на домување да го отстапи, односно кој во поранешното место на домување немал стан е должен, по престанувањето на вршењето на функцијата односно на работите и задачите што ги вршел, да ѝ го предаде станот што го добил на користење на Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања — кога по негово барање ќе му биде доделен друг соодветен стан на користење.

По исклучок, функционерот односно раководниот работник од став 1 на овој член, по престанувањето на вршењето на функцијата односно на работите и задачите што ги вршел, го задржува станот што му е доделен на користење, ако стекнал право на пензија и има живеалиште на територијата на град Белград.

Член 19

Решението за доделување стан на користење може да се измени на барање од функционерот односно од раководниот работник кому му е доделен тој стан. Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања е должна да донесе решение во рок од три месеци од денот на поднесувањето на барањето.

Член 20

На функционер односно на раководен работник кој е пензиониран му се дава стан на користење според одредбите на оваа одлука ако поднел барање за доделување стан на користење пред пензионирањето.

Одредбата на став 1 од овој член сообразно се применува за давањето стан на користење на членовите на семејното домаќинство — во случај на

смрт на функционерот односно на раководниот работник кој поднел барање и ги исполнувал условите за доделување стан на користење.

3. Доделување гаражи односно гаражни места на користење

Член 21

Гаража односно гаражно место може да му се додели на функционер односно на раководен работник на користење, по правило, во истата зграда во која се наоѓа станот што му е доделен на користење или за службени потреби.

На функционер односно на раководен работник може да му се додели само една гаража односно едно гаражно место.

Член 22

Функционерот односно раководниот работник е должен да поднесе барање за доделување гаража односно гаражно место и кон тоа барање да приложи доказ за поседувањето на автомобил.

За користење на гаража односно гаражно место на функционерот односно на раководниот работник му се издава посебно решение.

Во поглед на поднесувањето на барање и издавањето на решение за доделување гаража односно гаражно место на функционерот односно на раководен работник сообразно се применуваат одредбите на чл. 13 и 15 од оваа одлука.

Член 23

Со иследување од станот доделен на користење односно за службени потреби, функционерот односно раководниот работник е должен да го раскине договорот со Интересната заедница за користење на гаражата односно на гаражното место.

Ако во рок од 30 дена од денот на иследувањето од станот доделен на користење односно за службени потреби функционерот односно раководниот работник со Интересната заедница не го раскинал договорот за користење на гаражата односно на гаражното место, или ако најмалку шест месеци не ја користи гаражата, односно гаражното место Интересната заедница, врз основа на решение на Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања, ќе го раскине договорот за користење на гаражата односно на гаражното место со функционерот односно со раководниот работник.

III. ДОДЕЛУВАЊЕ НА СТАНОВИ И ГАРАЖИ НА РАБОТНИТЕ ЗАЕДНИЦИ НА СЛУЖБИТЕ НА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ

Член 24

На работните заедници на службите на Собранието на СФРЈ им доделува определен број станови и гаражи односно гаражни места за решавање на станбените прашања Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања, во согласност со член 31 од оваа одлука.

Доделувањето на користење станови и гаражи односно гаражни места, во смисла на став 1 од овој член, се врши според критериумите со кои:

- се обезбедува порамномерна застапеност на кадрите од сите републики и автономни покраини;
- се обезбедуваат кадри од определена стручност или специјалност што се неопходни во службите на Собранието на СФРЈ;
- се обезбедува остварување на рамноправноста на јазиците и писмата на народите и народностите на Југославија.

Член 25

Барањето во смисла на член 24 од оваа одлука, до Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени

прашања го поднесува генералниот секретар на Собранието на СФРЈ односно функционерот кој раководи со самостојната стручна служба на Собранието на СФРЈ, согласно со самоуправните општи акти на работните заедници на тие служби.

Член 26

Работните заедници на службите на Собранието на СФРЈ им ги доделуваат на работниците на користење становите и гаражите односно гаражните места распределени за потребите на тие заедници, под условите и на начинот што ги утврдиле со самоуправните општи акти на работната заедница на тие служби.

Член 27

Становите што Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања, согласно со член 31 од оваа одлука, ќе ги додели заради давање на користење на работниците за решавање на станбените прашања на определени стручни кадри на соодветни работи и задачи, како и за потребите да бидат на тие работи и задачи порамномерно застапени кадри од сите републики и автономни покраини, овластениот функционер, во смисла на член 46 став 2 од Законот, им ги дава на користење тие станови на работниците по претходно прибавено мислење од работните заедници.

Член 28

За спорните прашања помеѓу овластениот функционер и работната заедница решава Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања.

IV. ЗАМЕНА НА СТАНОВИ И ГАРАЖИ

Член 29

За замената на становите и гаражите односно гаражните места во смисла на член 48 од Законот одлучуваат:

— за функционерите односно за раководните работници — Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања;

— за работниците во работните заедници на службите на Собранието на СФРЈ, во смисла на член 24 од оваа одлука — овластениот функционер.

За замената од став 1 на овој член се одлучува по барање што го поднесува носителот на станарското право, или носителот на правото на користење на гаражата односно гаражното место.

Барањето од став 2 на овој член мора да биде посебно образложено.

Член 30

Станот или гаражата односно гаражното место може да биде заменето само за друг стан или гаража односно гаражно место, на кои постои право на давање на користење.

Станот или гаражата односно гаражното место што се добива со замена мораат, во поглед на суштествените својства, да бидат во сè соодветни на станот или гаражата односно гаражното место што се заменува.

V. КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ ЗА СТАНБЕНИ ПРАШАЊА

Член 31

За вршењето на работите во врска во прибавувањето и доделувањето на станови и гаражи односно гаражни места за потребите на функционерите во Собранието на СФРЈ, на раководните работници и на работниците во службите на Собранието на СФРЈ и за потребите на функционерите во определени сојузни органи и организации се формира Комисија на Собранието на СФРЈ за станбени прашања.

Со одлуката за формирање на Комисијата од став 1 на овој член се уредуваат особено нејзините задачи, составот и начинот на вршење на стручни-те работи за потребите на таа комисија.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 32

Барањата за решавање на станбените потреби на функционерите односно на раководните работ-ници, поднесени до Комисијата за станбени праша-ња на Сојузниот извршен совет до влегувањето во сила на оваа одлука и целокупната документација што се однесува на распределбата на становите на тие функционери и на раководните работници ќе ги преземе Комисијата на Собранието на СФРЈ за станбени прашања во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Во рокот од став 1 на овој член, генералниот секретар на Собранието на СФРЈ ќе донесе упат-ство за начинот на водење на евиденцијата и за чување на документацијата, во согласност со Зако-нот и со прописите донесени врз основа на Законот.

Член 33

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од де-нот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Собрание на СФРЈ

АС бр. 463
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

Претседател
на Сојузниот собор,
Стана Томашевиќ-Ариесен, с. р.

727.

Врз основа на член 281 став 1 точка 16 од Ус-тават на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, член 73 став 1 и член 75 од Законот за правата и должностите на сојузните органи во поглед на средствата во општествена сопственост што тие, ги користат Собранието на СФРЈ на седни-цата на Сојузниот собор од 8 декември 1981 година донесе

О Д Л У К А

ЗА УСЛОВИТЕ И НАЧИНОТ НА КОРИСТЕЊЕ НА ВОЗИЛАТА ВО ОПШТЕСТВЕНА СОПСТВЕНОСТ ЗА СЛУЖБЕНИ ПОТРЕБИ НА ДЕЛЕГАТИТЕ ВО СОБРАНИЕТО НА СФРЈ, НА ОПРЕДЕЛЕНИ ФУНКЦИОНЕРИ ШТО ГИ ИЗБИРА ИЛИ ИМЕНУВА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ, НА РАКОВОДНИТЕ РАБОТНИЦИ И НА РАБОТНИЦИТЕ ВО СЛУЖБИТЕ НА СОБРАНИЕТО НА СФРЈ

Член 1

Возилата во општествена сопственост се корис-тат, под условите и на начинот уредени со оваа од-лука, за извршување на службени работи за потре-бите на делегатите и на функционерите во Собра-нието на СФРЈ, на раководните работници и на ра-ботниците во службите на Собранието на СФРЈ, преку Возниот парк на Собранието на СФРЈ (во на-тамошниот текст: Возен парк).

Возилата во општествена сопственост се кори-стат, под условите и на начинот уредени со оваа одлука, за извршување на службени работи и за

потребите на функционерите во определени сојузни органи и организации што ги избира или именува Собранието на СФРЈ, преку Авто-сервисот на со-јузните органи (во натамошниот текст: Авто-сер-вис).

Под возила во општествена сопственост, во смисла на ст. 1 и 2 од овој член, се подразбираат патничките автомобили и специјалните возила во Возниот парк односно во Авто-сервисот (во ната-мошниот текст: возила).

Член 2

Под извршување на службени работи, во смис-ла на оваа одлука, се смета извршувањето на зада-чите и работите што спаѓаат во делокругот на Собра-нието на СФРЈ односно на определени сојузни ор-гани и организации, а особено:

- 1) учеството на седници и состаноци;
- 2) службеното заминување во други органи и организации и враќањето;
- 3) превозот до најблиското место на поаѓање односно превозот од најблиското место на доаѓање на друго превозно средство (аеродром, железничка и автобуска станица, пристаниште и сл.);
- 4) работите од протоколарен карактер.

Член 3

Возилата, освен за извршување на службените работи од член 2 на оваа одлука, можат да се ко-ристат и за превоз на:

- 1) материјали потребни за работа на Собранието на СФРЈ;
- 2) парични и други вредносни пратки; и
- 3) делегатите во Собранието на СФРЈ, функ-ционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ, раководните работници и работниците во службите на Собранието на СФРЈ заради давање здравствени услуги, како и за нивни превоз во случај на смрт на членови на потесното семејство.

Член 4

Корисниците на возилата на кои се однесува оваа одлука не можат да имаат возила на постоја-но користење.

Член 5

Возилата на Возниот парк можат да се корис-тат и за превоз на делегатите во собранијата на ре-публиките односно во собранијата на автономните покраини, како и на функционерите во тие собра-нија, кога доаѓаат на покана од Собранието на СФРЈ.

Член 6

Возилата на Возниот парк можат да се корис-тат за извршување на службени работи на подрач-јето на град Белград.

Возилата на Возниот парк можат да се корис-тат за извршување на службени работи надвор од подрачјето на град Белград само ако тоа го бара природата на службените работи и кога службените работи не можат успешно да се извршуваат со превоз во јавниот сообраќај.

За користење на возилата на Возниот парк од став 2 на овој член одлучува:

- 1) за делегатите и функционерите во Собра-нието на СФРЈ и за раководните работници во служ-бите на соборите на Собранието на СФРЈ — работ-ното тело односно заедничкото работно тело на соборите на Собранието на СФРЈ;
- 2) за другите раководни работници и за работ-ниците во службите на Собранието на СФРЈ — генералниот секретар на Собранието на СФРЈ.

Во итни и други исклучителни случаи одлука за користење на возилата на Возниот парк од став

2 на овој член донесува претседателот на соборот односно претседателот на работното тело на соборот или на заедничкото работно тело на соборите на Собранието на СФРЈ.

Член 7

За службени патувања во странство употреба на возилата на Возниот парк одобрува претседателот на Собранието на СФРЈ.

Член 8

Делегатите во Собранието на СФРЈ имаат право да користат возило на Возниот парк за вршење на службени работи, под условите утврдени со оваа одлука.

Правото од став 1 на овој член го имаат и функционерите во Собранието на СФРЈ што ги избира или именува Собранието на СФРЈ.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, функционерите во Собранието на СФРЈ избрани од редот на делегатите и генералниот секретар на Собранието на СФРЈ имаат право на превоз со возилата на Возниот парк и до работното место и обратно.

Член 9

Функционерите во определени сојузни органи и организации што ги избира или именува Собранието на СФРЈ имаат право да користат возило на Авто-сервисот за извршување на службени работи и тоа:

1) член на Советот на федерацијата — под условите од член 8 став 3 од оваа одлука;

2) судија на Уставниот суд на Југославија, претседателот на Сојузниот суд, сојузниот јавен обвинител, сојузниот општествен правобранител на самоуправањето, сојузниот јавен правобранител, генералниот директор на Службата на општественото книговодство и гувернерот на Народната банка на Југославија — под условите од член 8 став 3 на оваа одлука;

3) судија на Сојузниот суд, заменикот на сојузниот јавен обвинител, заменикот на сојузниот општествен правобранител на самоуправањето, заменикот на сојузниот јавен правобранител, заменикот на генералниот директор на Службата на општественото книговодство и заменикот на гувернерот на Народната банка на Југославија — под условите од член 8 став 1 од оваа одлука.

За користењето на возила на Авто-сервисот надвор од подрачјето на град Белград, како и за службени патувања во странство, за членовите на Советот на федерацијата одлучува надлежното тело на Претседателството на СФРЈ, а за другите функционери од став 1 на овој член — Административната комисија на Собранието на СФРЈ, со тоа што во итни и други исклучителни случаи за тоа може да одлучи претседателот на соодветното работно тело на Претседателството на СФРЈ односно претседателот на Административната комисија на Собранието на СФРЈ.

Член 10

Раководните работници во службите на Собранието на СФРЈ имаат право да користат возило на Возниот парк за извршување на службени работи под условите од член 8 став 1 на оваа одлука, ако е тоа неопходно за вршење на задачите и работите на кои се поставени.

Член 11

Работниците во службите на Собранието на СФРЈ можат, по исклучок да користат возила на Возниот парк за извршување на службени работи кога службените работи не можат успешно да се

извршуваат со превоз во јавниот сообраќај, за што одлучува генералниот секретар на Собранието на СФРЈ или лицето што тој ќе го овласти.

Член 12

Корисниците на возила на Возниот парк можат да ги користат возилата ако извршувањето на службените работи тоа го бара, исклучително во сабота и недела и во деновите на државните празници — под условите од чл. 2 и 5 на оваа одлука.

Член 13

Превозот на членови на парламентарни делегации и на странски гости кои престојуваат во Социјалистичка Федеративна Република Југославија на покана од Собранието на СФРЈ се врши со возила на Авто-сервисот, врз основа на писмен налог од шефот на Протоколот на Собранието на СФРЈ, во согласност со програмата за престој на парламентарната делегација, односно на гостите.

Право на превоз од став 1 на овој член имаат и делегатите во Собранието на СФРЈ, функционерите во Собранието на СФРЈ, раководните работници и работниците во службите на Собранието на СФРЈ што се наоѓаат во придружба на членовите на парламентарната делегација, односно на странските гости.

Член 14

Возилото на Возниот парк се користи со најава на Возниот парк.

За превозот надвор од подрачјето на град Белград со возила на Возниот парк се издава писмен налог, по правило, најдоцна 24 часа пред тргнувањето.

Возниот парк и корисниците на Возниот парк се должни да водат сметка едно возило да користат повеќе лица што се возат во истиот правец.

Возачот може да го чека корисникот на возилото на Возниот парк најдолго 15 минути.

Член 15

Генералниот секретар на Собранието на СФРЈ е должен секој месец да ја извести Административната комисија на Собранието на СФРЈ за начинот на остварувањето на правото на користење на возилата утврден со оваа одлука, а особено за бројот на поминатите километри за секој корисник посебно.

Генералниот секретар на Собранието на СФРЈ донесува општ акт со кој поблиску го уредува начинот на користење на возилата на Возниот парк.

Член 16

Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Упатството за условите и начинот на користење за службени потреби на патничките автомобили на Возниот парк на Собранието на СФРЈ, бр. 020-103/76-4 од 22 декември 1976 година.

Член 17

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Собрание на СФРЈ

АС бр. 464
8 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

Претседател
на Сојузниот собор,
Стана Томашевиќ-Арносен, с. р.

728.

Врз основа на член 2 став 2 од Законот за патните исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/79), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ПАТУВАЊЕ НА ДРЖАВЈАНИТЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО ЗЕМЈИТЕ СО КОИ СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА НЕ СКЛУЧИЛА СПОГОДБА ЗА УКИНУВАЊЕ НА ВИЗИТЕ

1. Во Одлуката за патување на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во земјите со кои Социјалистичка Федеративна Република Југославија не склучила спогодба за укинување на визите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 62/79) во точка 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Одредбата од став 1 на оваа точка не се однесува на патувањето на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Народна Социјалистичка Република Албанија.“

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 529

10 декември 1981 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
д-р Иво Марган, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНА НА УСТАВНОСТА И ЗАКОНИТОСТА НА ОДЛУКАТА НА РАБОТНИЧКИОТ СОВЕТ НА РАБОТНАТА ЗАЕДНИЦА РАЗВОЈ НА ПРОИЗВОДИТЕ И КАПАЦИТЕТИТЕ НА ИНДУСТРИЈАТА НА МАШИНИ И ТРАКТОРИ ВО БЕЛГРАД ЗА ИСПЛАТА НА ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ НА РАБОТНИЦИТЕ ПРЕКУ ТЕКУШТИ СМЕТКИ, ОД 19 ЈАНУАРИ 1979 ГОДИНА

1. Група работници на Работната заедница Развој на производите и капацитетите на Индустијата на машини и трактори во Белград иницира кај Уставниот суд на Југославија за поведување на постапка за оценување на уставноста и законитоста на одлуката на Работничкиот совет на оваа работна заедница за исплата на личните доходи на работниците преку текушти сметки, од 19 јануари 1979 година, затоа што е донесена против волјата на работниците и бидејќи работничкиот совет не е овластен да ги утврдува обврските на работниците да отвораат текушти сметки кај деловните банки преку кои би ги примале личните доходи.

2. Со оспорената одлука е уредено личните доходи на работниците од наведената работна заедница да им се исплатуваат преку текушти сметки кај „Беобанка“ во Белград и оваа банка да се обврзе да отвори експозитура во кругот на Индустијата на машини и трактори заради исплатување на личните доходи на работниците.

3. Во одговорот на решението на Судот за поведување постапка за оценување на уставноста на оспорената одлука Работната заедница наведе дека оспорената одлука е донесена по сестрано разгледување на предлогот на банката и откако Претседателството на Единствената организација на синдикатите во Индустијата на машини и трактори врз основа на спроведената анкета меѓу работниците предложи работничките совети да донесат ваква одлука за исплата на личните доходи на работниците преку текушти сметки. Со Правилникот за распределба на средствата за лични доходи не е уредено местото за исплата на личните доходи на работниците, па ова прашање можеше да го уреди работничкиот совет.

Покрај тоа, на јавната расправа одржана на 5 ноември 1981 година, претставникот на Работната заедница истакна дека со оспорената одлука не се повредени самоуправните права на работниците и правата да располагаат со своите лични доходи, како и дека оспорената одлука има карактер на поединечен акт за чие оценување на уставноста и законитоста не е надлежен уставниот суд.

4. Судот зазеде став дека оспорената одлука има карактер на општ акт, зашто со неа е утврдена обврска за сите работници личните доходи да ги примаат преку текушти сметки кај „Беобанка“.

Според одредбите на чл. 15 и 40 од Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/77), банкарските организации можат да вршат банкарски работи во име и за сметка на граѓаните врз основа на договор што го склучуваат. Договорот се склучува, во смисла на одредбите од Законот за облигационите односи, со слободна волја на договарачите, па, според тоа, граѓаните имаат право да одлучат за тоа дали, со која банка и под кои услови ќе склучат договор за отворање на текушта сметка, што според гледиштето на Судот треба да се разликува од правото на работната организација да го определи местото на исплатата, односно да ги довери благајничките работи на банката или на друга организација, како и да ги исплатува личните доходи преку текушти сметки, под услов работникот тоа да го прифати.

Правата утврдени со сојузни закони, според член 198 од Уставот на СФРЈ, не можат да се ограничуваат, освен во случаите и во постапката што се пропишани со закон. Поради овие причини Судот зазеде став дека оспорената одлука не е во согласност со Уставот на СФРЈ и дека е во спротивност со сојузниот Закон за основите на кредитниот и банкарскиот систем.

5. Уставниот суд на Југославија, врз основа на член 375 став 1 точка 4 и член 335 од Уставот на СФРЈ и член 32 од Деловникот на Уставниот суд на Југославија, на седницата одржана на 5 ноември 1981 година со мнозинство гласови донесе

Одлука

Се утврдува дека Одлуката на Работничкиот совет на Работната заедница Развој на производите и капацитетите на Индустијата на машини и трактори во Белград за исплатување на личните доходи на работниците преку текушти сметки, од 19 јануари 1979 година, во делот со кој се уредува обврската на работниците личните доходи да ги примаат преку текушти сметки, не е во согласност со Уставот на СФРЈ и дека е во спротивност со одредбите на чл. 15 и 40 од Законот за основите на кредитниот и банкарскиот систем.

Оваа одлука Судот ја донесе во состав: претседател на Судот Никола Секулиќ и судиите: д-р Васил Гривчев, Рамадан Враниќи, Милорад Достаниќ,

д-р Стана Ѓукиќ-Делевиќ, д-р Арпад Хорват, Владимир Кривиц, Славко Кухар, Воислав Ракиќ, д-р Јосиф Трајковиќ, Исач Франко и Мијушко Шибалиќ.

У. бр. 172/80
5 ноември 1981 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд
на Југославија,
Никола Секулиќ, с. р.

моштен амбасадор на Република Австрија во СФР Југославија.

Бр. 79
21 септември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

СОДРЖИНА:

ОДЛИКУВАЊА

У К А З

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се одликува:

— за особени заслуги во развивањето и зајакнувањето на мирољубивата соработка и пријателските односи помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Република Габон

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО ЛЕНТА

Jean-Robert Fanquinoveny, извонреден и ополномоштен амбасадор на Република Габон во СФР Југославија.

Бр. 78
16 септември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

У К А З

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се одликува:

— за особени заслуги во развивањето и зајакнувањето на пријателските односи и соработката помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Република Австрија

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКО ЗНАМЕ СО ЛЕНТА

д-р Helmut Liedermann, извонреден и ополно-

718. Закон за основите на општествениот систем на информирањето и за информациониот систем на федерацијата — —	1701
719. Закон за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци — — — — —	1707
720. Закон за измени и дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година — — — — —	1724
721. Закон за измени и дополненија на Законот за боречкиот додаток — — — — —	1728
722. Закон за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечови, со орден Бел орел со мечови и со Златен медал на Обилиќ — — — — —	1730
723. Закон за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој — — — — —	1732
724. Закон за измени и дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ — — — — —	1738
725. Закон за измени и дополненија на Законот за обврските на федерацијата за пензиите на борците — — — — —	1740
726. Одлука за условите и начинот на доделување станови и гаражи односно гаражни места за потребите на функционерите во Собранието на СФРЈ на раководните работници и на работниците во службите на Собранието на СФРЈ и за потребите на функционерите во определени сојузни органи и организации — — — — —	1741
727. Одлука за условите и начинот на користење на возилата во општествена сопственост за службени потреби на делегатите во Собранието на СФРЈ, на определени функционери што ги избира или именува Собранието на СФРЈ, на раководните работници и на работниците во службите на Собранието на СФРЈ — — — — —	1745
728. Одлука за дополнение на Одлуката за патување на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во земјите со кои Социјалистичка Федеративна Република Југославија не склучила спогодба за укинување на визите — — — — —	1747
Одлука за оцена на уставноста и законитоста на Одлуката на Работничкиот совет на Работната заедница Развој на производите и капацитетите на Индустријата на машини и трактори во Белград за исплата на личните доходи на работниците преку текушти сметки, од 19 јануари 1979 година — — — — —	1747
Одликувања — — — — —	1748